

DWUTYGODNIK MIEJSKI

KRAKÓW.PL

Nr 10 (326), 31 maja 2023

egzemplarz bezpłatny, ISSN 1898-9039

TEMAT NUMERU

Zapraszamy na Zakrzówek

**Zakrzówek jest zrobiony
porządnie**

Rozmowa z prezydentem Krakowa
Jackiem Majchrowskim

**To będzie
kosmiczny DOM!**

Przed nami Dzień Otwarty Magistratu

CHODŹ NA POLE!

ODKRYJ, ILE MOŻLIWOŚCI DAJE
CI MIASTO, ŻEBY AKTYWNI
SPĘDZAĆ CZAS

KRAKÓW
W FORMIE

więcej na:

www.krakow.pl

Miasto w liczbach

1

Od tego dnia lipca zacznie obowiązywać zakaz nocnej (między północą a godz. 5.30) sprzedaży alkoholu na terenie wszystkich dzielnic Krakowa z wyłączeniem restauracji i barów.

prawie 3000

Tyle metrów kw. ma nowo otwarty miejski magazyn przeciwpowodziowy, który powstał przy ul. Władysława Siwka.

350

Tyle mln zł dotacji otrzymał Kraków na inwestycje infrastrukturalne w ramach nadchodzących Igrzysk Europejskich.

prawie 6,5

Tyle mln zł przekazał Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa na kompleksowy remont historycznej siedziby Kossaków i dostosowanie obiektu do potrzeb muzealnych.

foto: Bogusław Świerczowski

W plenerze

Na możliwość przekazania tej informacji czekaliśmy długo. Dłużej niż wynikało to z pierwotnych założeń tego przedsięwzięcia. Ale o tym, że było warto, przekonają się Państwo już w czerwcu, gdy park i kąpielisko (22 czerwca) na Zakrzówku zostaną otwarte. Zawsze było tam pięknie, ale dziko i niebezpiecznie. Teraz nadal to miejsce zachwyca – 3 km od centrum mamy turkusową wodę! – ale zyskało wiele na funkcjonalności, a przede wszystkim zrobiliśmy wszystko, aby (dzięki powstałej infrastrukturze i obecności służb ratunkowych) każdy mógł tam się czuć pewnie. O szczegółach jednej z najbardziej wyczekiwanych i – z wielu powodów – gorącej inwestycji piszemy na str. 8–11.

A jeśli już mowa o wysokich temperaturach, to wiosna, na którą tak długo czekaliśmy, sprzyja wydarzeniom „pod chmurką”. Tradycyjnie już w pierwszy weekend czerwca miasto opanują smoki – małe i wielkie, śmieszne i straszne. Z kolei w ramach Dnia Otwartego Magistratu będziemy dużo spacerować i zwiedzać, a ponieważ ta edycja imprezy poświęcona jest Mikołajowi Kopernikowi, nie zabraknie też naukowych i twórczych akcentów. Ciekawie zapowiada się również czerwcową odstoną miejskich kampanii „Kraków w dobrym klimacie” i „Kraków. Wszechświat możliwości”. Szczegóły znajdują Państwo na naszych łamach.

Wiosna zachęca także do bardziej odległych podróży, w tym tych lotniczych. Mamy w Krakowie miejsce, dzięki któremu lepiej się do nich przygotowujemy, poznamy lotniskowe procedury i wiele ciekawostek z nimi związanych. A jeśli do tej pory ze strachu omijali Państwo samolot szerokim łukiem (czy raczej, używając branżowego języka, kręgiem), wizyta w Centrum Edukacji Lotniczej Kraków Airport może być pierwszym krokiem na jego pokład!

Życzymy miłej lektury.

Joanna Korta

Spis treści

5. W skrócie

ZIELEŃ

- 8. Zapraszamy na Zakrzówek
- 11. Zakrzówek jest zrobiony porządnie – rozmowa z prezydentem Krakowa Jackiem Majchrowskim
- 12. Chrząszcze, chrabąszcze i maj – felieton Dawida Masty

INWESTYCJE

- 13. Wielki remont już za nami
- 14. Ofensywa inwestycyjna trwa
- 15. Drogi dojazdowe do szpitali w Prokocimiu w nowej odsłonie

16. KRAKÓW.PL dla dzieci

KULTURA

- 18. To będzie kosmiczny DOM!
- 19. Przedszkolaki i seniorzy w jednym CEL-u
- 20. Widziane z Krzysztoforów – felieton Ryszarda Kozika
- 21. 22. Wielka Parada Smoków „Wielki odlot”
- 21. Czerwiec z „Krakowem w dobrym klimacie”
- 22. Strawa pod Kopcem
- 22. Do Krakowa nadciąga kosmiczne lato!
- 23. Lato w TAURON Arenie Kraków
- 24. Forum Miast Empatycznych
- 25. Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

DLA SENIORÓW

- 26. Seniorze, tu uzyskasz pomoc!

RADA MIASTA KRAKOWA

- 27. Kto nie pojeździ po Krakowie – rozmowa z radnym Mariuszem Kękusiem

HISTORIA

- 28. Napad na ul. Zwierzynieckiej – felieton Michała Kozioła
- 29. Kalendarium krakowskie

str. 8

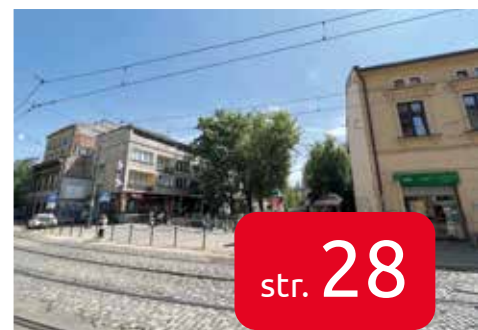
str. 13

str. 19

str. 22

str. 28

Wydawca: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Komunikacji Społecznej, 31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3-4
Adres redakcji: pl. Wszystkich Świętych 3-4, pok. 341, tel. 12 616-13-86, e-mail: redakcja@um.krakow.pl
Redaktor naczelna: Beata Klejbuk-Goździalska
Zastępca red. naczelnej: Joanna Korta
Sekretarz redakcji: Agata Włodarczyk
Współpracownicy: Michał Kozioł, Tadeusz Mordarski, Paweł Waluś, Beata Sabatowicz, Ryszard Kozik, Aleksandra Mikolaszek, Iwona Gazda, Jan Machowski
Zdjęcia: Bogustaw Świerzowski, Jan Graczyński, Piotr Wojnarowski
Okładka: fot. Jan Graczyński
Projekt graficzny: Pro Art Studio
Korekta: Aurelia Hołubowska
Skład i tkanie: Pro Art Studio
Druk: Drukarnia Leyko Sp. z o.o.
Nakład: 32 tys. egz. ISSN 1898-9039

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i wprowadzania zmian do nadesłanych tekstów. Nadesłanie tekstu nie jest równoznaczne z jego opublikowaniem.

Sposób dystrybucji dwutygodnika miejskiego KRAKÓW.PL:

Dwutygodnik KRAKÓW.PL można otrzymać w budynkach Urzędu Miasta Krakowa przy pl. Wszystkich Świętych 3-4, ul. Grunwaldzkiej 8, ul. Lubelskiej 27, w Rynku Podgórskim 1 i 2, na os. Zgody 2, przy ul. Stachowicza 18, al. Powstania Warszawskiego 10, ul. Dekerta 24, ul. Wielickiej 28a, ul. Sarego 4, w punktach sprzedaży biletów MPK oraz w krakowskich szpitalach, Centrum Handlowym M1, Galerii Bronowice, CH Serenada i siedzibach jednostek miejskich. W dniu ukazania się numeru, w godzinach porannych, dwutygodnik rozdawany jest na rondach Grunwaldzkim, Mogiłskim, Matecznego, Kocmyrzowskim, na skrzyżowaniach Kobierzyńska / Grota-Roweckiego, Królewska / al. Mickiewicza, al. Stowackiego / Prądnicka oraz pod Teatrem Bagatela i – w godzinach popołudniowych – na pętlach: Borek Fałęcki i Krowodrza Górka.

Kolejny numer KRAKOWA.PL ukaże się: 14 czerwca 2023 r.

fot. archiwum Stowarzyszenia Pamięci Papcia Chmiela

„Setka” Papcia Chmiela

7 czerwca mija dokładnie 100. rocznica urodzin Papcia Chmiela, czyli Henryka Jerzego Chmielewskiego, autora najpopularniejszej polskiej serii komiksów: o przygodach Tytusa, Romka i A'Tomka. Z tej okazji Stowarzyszenie Pamięci Papcia Chmiela zaprasza na dwudniowe świętowanie, podczas którego na skwerze Papcia Chmiela

(przy zbiegu al. Focha i ul. Królowej Jadwigi) zostanie odsonięta rzeźba wannolotu.

W programie znalazły się m.in. harcerska gra terenowa, poznanie procesu powstawania rzeźby, rysowanie procesu powstawania Tytusa, prezentacja pamiątek po słynnym rysowniku i rozmowy z gośćmi specjalnymi: jego córką, przyjaciółmi i artystami. (JK)

Konkurs z Zielonego Wzgórza

Każdy z nas kojarzy historię pewnej siebie i pozytywnie nastawionej do życia Ani z Zielonego Wzgórza z powieści Lucy Maud Montgomery. Czy jednak na pewno dobrze ją znamy? Może warto odświeżyć sobie przygody Ani albo zaprezentować je młodszemu pokoleniu? Jest do tego świetna okazja, ponieważ mamy do rozdania trzy podwójne zaproszenia na spektakl „Ania z Zielonego Wzgórza” w Teatrze Groteska. Odbędzie się on 11 czerwca o godz. 11.00.

Aby wziąć udział w konkursie, wystarczy odpowiedzieć na bardzo proste pytanie: jak mają na imię opiekunowie, do których trafiła Ania? Odpowiedzi prosimy wysyłać do 5 czerwca na adres: redakcja@um.krakow.pl, wraz z informacją: „Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych na potrzeby konkursu”. (PW)

Elektryki w służbie miejskich instytucji

Aż 89 samochodów elektrycznych zastąpił flotę jednostek i spółek Gminy Miejskiej Kraków. To efekt wprowadzonej w życie w 2018 r. ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych.

Pozyskiwanie samochodów elektrycznych dla instytucji miejskich jest elementem szeroko zakrojonej polityki Gminy Miejskiej Kraków w zakresie ochrony powietrza. Decyzja o wprowadzeniu do floty tego typu pojazdów sprawiła, że Kraków stał się jednym z liderów elektromobilności wśród polskich miast. Krakowski Holding Komunalny SA, będący czołowym członkiem grupy zakupowej pojazdów elektrycznych (w jej skład wchodzi 38 jednostek miejskich i spółek), przygotował i przeprowadził

postępowanie przetargowe, w wyniku którego Gminie przekazanych zostanie 89 pojazdów elektrycznych: 1 bus, 25 samochodów dostawczych oraz 63 osobowe.

Pojazdy zostały wynajęte na 36 miesięcy za 18,5 mln zł. Cena najmu obejmuje też całkowite ubezpieczenie, serwis, opony zimowe (wraz z usługą wymiany i przechowania), a także gwarancję zapewnienia samochodu zastępczego w razie awarii lub szkody komunikacyjnej.

Warto przypomnieć, że od 1 stycznia 2022 r. zgodnie z ustawą o elektromobilności i paliwach alternatywnych każda gmina licząca powyżej 50 tys. mieszkańców jest zobowiązana do posiadania pojazdów elektrycznych we flotach urzędów i jednostek samorządowych w ilości minimum 10 proc. Dodatkowo samorządowcy muszą zapewnić, że udział aut elektrycznych we flocie pojazdów służbowych będzie sukcesywnie wzrastał i do 2025 r. wyniesie 30 proc. (KM)

HARMONOGRAM WYDARZEŃ

3.06.

Zwiedzanie Obserwatorium Astronomicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego

4.06.

Dzień Otwarty Magistratu pod hasłem: „Ale kosmos!”
Plac Wszystkich Świętych 3-4

24.06.

Piknik przyrodniczo-naukowy na Wesolej
w ramach Wianków 2023

17, 24.06.

Warsztaty z nauką i techniką MIT
Zajezdnia Św. Wawrzyńca 15

1, 8, 12, 20, 27.06.

Warsztaty z nauką i techniką
Ogród Doświadczeń im. S. Lema

29.09.

Małopolska Noc Naukowców

30.09. – 1.10.

HackYeah największy stacjonarny hackathon w Europie
TAURON Arena Kraków

do 30.06.

Wystawa Jubileusz Mikołaja Kopernika w 550. rocznicę urodzin
Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej UJ

do 30.06.

Wystawa Mikołaj Kopernik – odnowiciel astronomii
Biblioteka Jagiellońska

do 12.08.

AstroHuta cykl wydarzeń dotyczących astronomii
Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida

do 15.10.

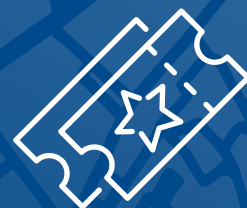
Ekspozycja edukacyjna
Ogród Doświadczeń im. S. Lema

Wystawa stała

Miasto. Technoczułość
Muzeum Inżynierii i Techniki

Dzieje się w Krakowie

DZIEJE SIĘ

1–4 czerwca

Nowa Huta Retro Fest

Centrum Kultury im. C.K. Norwida zaprasza do Nowej Huty lat 60. XX w. Festiwal jest serią wydarzeń koncentrujących się wokół sztuki i zjawisk społeczno-kulturowych, gdzie punktem wyjścia jest lokalny kontekst Nowej Huty.

2 czerwca

Taneczny piątek

Klub Rybitwy (ul. Rybitwy 61) zaprasza dorosłych i seniorów na potańcówkę do muzyki granej na żywo – polskich i zagranicznych przebojów m.in. z lat 80. i 90. XX w. Udział bezpłatny. Obowiązują wejściówki.

3 czerwca

Mucha w mucholocie

W Nowohuckim Centrum Kultury zagości Aida Kosojan-Przybysz, która jak nikt inny potrafi pisać dla dzieci, bawić słowem i rozśmieszać do łez. Najnowszy album artystki „Zgadnij, co to jest za zwierzę?” z utworami dla dzieci ponownie podbija ich serca.

3 czerwca

Noc Tańca 2023

W programie piątej edycji Nocy Tańca spektakle i pokazy taneczne, autorskie prezentacje, warsztaty tańca, eksperymenty taneczne oraz otwarte potańcówki. Do realizacji projektu wybrano ponad 50 podmiotów i instytucji.

3 czerwca

Piknik w Opatkowicach

Przy zbiegu ulic Taklińskiego i Studniarskiego zaplanowano występy zespołów tanecznych i muzycznych, interaktywne widowisko plenerowe dla dzieci „Bajkowe podróże”, zabawę taneczną i strefę zabaw. Wstęp wolny.

3 czerwca

Korowód Nowohucki

Architektki i kelnerki, matki i murarki, aktorki i pisarki – w tym roku głównymi bohaterkami będą kobiety! Ulicami dzielnicy przejdzie korowód postaci związanych z historią i kulturą Nowej Huty. Na koniec potańcówka.

do 4 czerwca

Krakowski Festiwal Filmowy

Filmy dokumentalne, animowane i krótkie fabuły. W programie znalazło się ponad 190 filmów z całego świata! Festiwal odbywa się w kinach (do 4 czerwca) i w internecie na platformie KFF VOD (2–18 czerwca).

4 czerwca

Nagroda Żółtej Ciżemki

Biblioteka Kraków zaprasza na galę wręczenia Nagrody Żółtej Ciżemki zwycięzcy konkursu literackiego na najlepszą książkę dla dzieci i młodzieży. Uroczystość odbędzie się w Sali Obrad RMK o godz. 13.30.

9–18 czerwca

Premierowo w Bagateli

„Zimne ognie” w reż. Macieja Sajury na scenie przy ul. Karmelickiej. To szalona, poetycka komedia o teatrze i ludziach teatru, osadzona w stylu klasycznych, amerykańskich filmów noir z przełomu lat 40. i 50. ubiegłego wieku.

Wstęp do MAM

fot. Marek Suder

Czy odwiedziliście już Miejsce Aktywności Mieszkańców Na Kozłówce 25? Miejsce Aktywności Mieszkańców (MAM) to centrum społecznościowe, w którym mieszkańcy i mieszkanki Krakowa, grupy nieformalne i organizacje społeczne mogą realizować swoje pasje oraz uczyć się działać obywatelsko.

Wszystkie zajęcia, wydarzenia i spotkania są otwarte i bezpłatne, a prowadzą je wolontariusze. Cyklicznie odbywają się tutaj: zajęcia językowe, ruchowe, warsztaty plastyczne dla rodzin, gry. Organizowane są też wystawy, wymianki, zajęcia chóru, pikniki i wiele innych. 13 maja ruszyła Sąsiedzka Wypożyczalnia Sprzętów

do Naprawiania – narzędzia z sąsiedzkich zasobów można bezpłatnie wypożyczyć oraz skorzystać z porad „złotych rączek”. Na Kozłówce 25 to pierwszy MAM w Krakowie, ale kolejne MAM-y mogą powstać w przyszłości w każdej dzielnicy, w której mieszkańcy zechcą się zaangażować w taką aktywność.

Szczegóły na stronie: mam.bis-krakow.pl/miejsce-aktywnosci-mieszkancow-w-krakowie, oraz na FB: www.facebook.com/MAMKrakowNaKozlowce.

Zadanie publiczne finansowane ze środków Miasta Krakowa, realizowane przez Fundację Biuro Inicjatyw Społecznych. (JK)

Ósmoklasisto, co dalej?

Za nami Krakowski Tydzień Zawodowców, którego celem była pomoc uczniom klas ósmych w wyborze dalszej ścieżki kształcenia. W tym roku spotkania odbywały się w systemie stacjonarnym i online, a swoją ofertę prezentowały 24 szkoły techniczno-branżowe z Krowczy, Nowej Huty, Podgórze i Śródmieścia.

Przez cztery tygodnie uczniowie mieli okazję odwiedzić wybrane przez siebie placówki, zapoznać się z ofertą edukacyjną wszystkich kierunków, spotkać się z nauczycielami oraz uczniami, a także wziąć udział w warsztatach tematycznych, kursach czy pokazach. Można było pospacerować po pracowniach danej szkoły, z bliska zobaczyć prace nowoczesnych urządzeń i programów wykorzystywanych w procesie edukacji w celu podniesienia kwalifikacji zawodowych, takich jak drukarki 3D, komputerowe programy 3D, maszyny stolarskie i wózki widłowe. Odbyły się pokazy wojskowe i ratownictwa medycznego. Szkoły gastronomiczne zachęcały do udziału w szkoleniach barmańskim, kelnerskim i kucharskim, a uczniowie na miejscu przygotowywali zdrowe dania. Podczas spotkań można było poczuć sportowego ducha walki i wziąć udział w turnieju piłki siatkowej oraz tenisa stołowego i ringo.

W każdej szkole zorganizowano też „Kącik doradztwa zawodowego”. Na uczniów czekał w nim doradca zawodowy, który służył rozmową i poradą, a zainteresowani mogli zrobić tam test predyspozycji zawodowych. (JK)

Małgorzaty i Małopolska świętują

10 czerwca to święto Małopolski i dzień popularnych imienin – Małgorzaty! Tego dnia spotkają się Małgorzaty z Krakowa i Małopolski. Imprezie patronuje prezydent Krakowa Jacek Majchrowski i przewodniczący Rady Miasta Krakowa Rafał Komarewicz.

– Małgosie, Gosie, Małgorzaty, Rity, Margerity i Grety, wszystkie nasze imienniczki – zapraszamy na godz. 10.00 do Sali Obrad RMK, pl. Wszystkich Świętych 3–4, na V zlot „Małgorzaty dla Małopolski” – mówi Małgorzata Jantos, inicjatorka i pomysłodawczyni dorocznego spotkania Małgorzat. Złoty odbywają się od siedmiu lat. Pierwszy raz

Małgorzaty spotkały się w 2017 r. W dwóch spotkaniach przeszkodziła pandemia.

Program tegorocznej imprezy jest bardzo ciekawy! Będą pasjonujące prelekcje poświęcone głównie tematowi zero waste i niemarnowania. Będzie też muzyka, oglądanie monodramu „Byłam żoną Boba Marleya”, prezenty dla uczestniczek zlotu oraz wręczenie nagrody dla Super Małgorzaty – Małgorzaty Hajewskiej-Krzysztofik, aktorki, odtwórczyni głównych ról w głośnych spektaklach Krystiana Lupy, Krzysztofa Warlikowskiego i Grzegorza Jarzyny. Uczestniczki zlotu zyskają także informacje m.in. o pokazach mody promujących styl zero

waste oraz nauczą się czytać ulotki i oznaczenia na produktach spożywczych.

Aby wziąć udział w spotkaniu Małgorzat, trzeba się zarejestrować: zlotmalgorzat@gmail.com. (MS)

Zapraszamy na Zakrzówek

Tadeusz Mordarski

Chyba na żadną inną „zieloną” inwestycję mieszkańcy nie czekali z taką niecierpliwością. I chyba żadna inna inwestycja nie budziła tak skrajnych emocji. Park i kąpielisko na Zakrzówku zostaną wkrótce otwarte.

Zakończył się właśnie remont parku i kąpieliska. – Teraz Zakrzówek jest zrobiony porządnie, tak jak powinno to wyglądać w królewskim mieście – mówi prezydent Jacek Majchrowski [cała rozmowa na str. 11]. Na Zakrzówku powstały alejki spacerowe, ścieżki biegowe, a największą atrakcją ma być kąpielisko, składające się z pięciu basenów o głębokości od 40 cm do 2 m. – Przepiękne, turkusowe jezioro otoczone skalistymi urwiskami i zielenią stało się publicznie dostępnym, bezpiecznym kąpieliskiem. Baseny pływające w tzw. małym zbiorniku pomieszczą 600 osób, gwarantując im bezpieczną kąpiel. Limit dostępu do całego obiektu ma na celu ochronę jego kameralnego charakteru oraz czystości wody, a także ochronę przyrody – tłumaczy Piotr Kempf, dyrektor Zarządu Zieleni Miejskiej. Kąpielisko będzie czynne od 22 czerwca, siedem dni w tygodniu między 10.00 a 18.00, bo wtedy bezpieczeństwa kąpiących się pilnować będą ratownicy. Wstęp na kąpielisko jest oczywiście bezpłatny.

Skrajne emocje

Urządzenie Zakrzówka od początku budziło sporo kontrowersji. Szczegóły znajdują Państwo w kalendarium na str. 10. Co więcej, nawet teraz, gdy prace są już skończone, pojawiają się skrajne komentarze. „Jak można było zniszczyć takie piękne miejsce? Najlepiej wszystko zbudować, obudować. Byleby hajs się zgadzał. Zaraz powstaną foodtracki i inne ustrojstwa. To miejsce było piękne. I nie powinno się w nie ingerować. Kropka” – pisze pani Monika na profilu ZZM na Facebooku. „Nikt nic nie zniszczył, a wręcz przystosował do bezpiecznego przebywania tam, wreszcie będzie można korzystać i odpoczywać w miejscu pięknym i bezpiecznym” – odpowiada pani Wiola. A pan Marcin dodaje: „Znakomicie to wygląda!”. – Czuję się tu nie jak w centrum dużego miasta, ale jak na jakiejś egzotycznej wyspie. Tu jest pięknie – zachwyca się pani Anna, która regularnie spaceruje po Zakrzówku i jego najbliższych okolicach. Najlepiej jednak odwiedzić to miejsce i samemu wyrobić sobie zdanie.

Lunapark?

– Kiedyś było tu pięknie, a dziś mamy lunapark – oburza się pan Marek, który mieszka w pobliżu. – Nie zrobiliśmy nic, co przypomina park rozrywki. De facto to od samych mieszkańców będzie zależeć, w jaki sposób będą użytkować to miejsce. Nam zależało przede wszystkim na bezpieczeństwie i poszanowaniu przyrody, czemu daliśmy wyraz, tworząc regulamin – odpowiada Piotr Kempf. Ten regulamin został jednak zmieniony przez radnych, którzy pozwolili na grillowanie, kąpiele psów czy pływanie po zalewie w kajakach, pontonach, a nawet na dmuchanych flamingach. – Powinniśmy się zdecydować, czy jest to teren cenny przyrodniczo, czy rekreacyjny. To od użytkowników zależy, czy zapewnią w tych miejscach spokój, czy... pójdą polować na gniewosza. Inwestycją nie załatwi się tego, co musi być jakimś zbiorowym rozsądkiem, świadomością, szacunkiem dla dobra wspólnego – podkreśla szef ZZM.

Co z parkingami?

Kolejny zarzut to brak parkingów. „Zwrócili się do mnie mieszkańcy, ponieważ są zaniepokojeni brakiem miejsc postojowych. To spowodowało, że osoby chcące wypocząć w tym zakątku zajmowały miejsca parkingowe pod blokami na Ceglarskiej, Twardowskiego oraz wzdłuż ▶

► ul. św. Jacka” – pisze w interpelacji do prezydenta radny Marek Sobieraj. – Przy żadnym innym parku nikt nie pytał, czy wybudowaliśmy parkingi. Zakrzówek to też park. Co więcej, park o ogromnych walorach przyrodniczych, co jest koronnym argumentem przeciwników inwestycji. Czy naprawdę więc ktoś oczekiwał tam wielkiego parkingu? – zastanawia się dyrektor Kempf. Na razie na obszarze parku wyznaczono 77 miejsc parkingowych. Prezydent Krakowa nie wyklucza z kolei, że Miasto porozumie się z pobliskim hipermarketem i to na części jego parkingu kierowcy będą mogli zostawiać auta.

Na Zakrzówek można dojechać oczywiście komunikacją miejską. Kursują tam linie autobusowe: 101, 112, 162, 194, 219, 578, oraz tramwajowe: 11, 17, 18, 22 i 52. Polecamy wysiąść na jednym z czterech przystanków: Park „Skały Twardowskiego”, Kapelanka, Grota-Roweckiego, Norymberska.

Czego się można dowiedzieć?

Spacerując po dawnym kamieniołomie, będziemy mogli podziwiać rzadkie gatunki fauny i flory. Ale nie tylko. Będąc na Zakrzówku, dowiemy się np., jak zaoszczędzić aż 700 l wody tygodniowo czy jak zrzęzynować

Zakrzówek to także park. Warto wybrać się tu na spacer! / fot. archiwum ZZM

z plastiku i zachować w portfelu 1095 zł rocznie. Odpowiedzi na te pytania czekają w EkoEksperymentarium, czyli niesztampowej wystawie o ekologii. Powstała ona na planie mieszkania: w salonie łąpimy wampiry energetyczne i poznajemy sposoby na oszczędzanie prądu, w łazience wykorzystujemy każdą kroplę wody, w kuchni dzielimy się sposobami na gotowanie less waste, a w sypialni przeglądamy rzeczy i zastanawiamy się, dlaczego warto mieć mniej. – To wystawa do eksperymentowania, a nie tylko oglądania. Uczestnicy mogą samodzielnie sprawdzić, co się stanie, jeśli obniżą temperaturę w domu albo przestaną kupować butelkowaną wodę. Poznają też ważne dane i łatwe triki na ograniczanie zużycia zasobów – mówi Małgosia Żmijska, kuratorka wystawy z kolektywu Mamy Projekt. – W mieszkaniu ozdobionym intrygującymi ilustracjami Pawła Szlotawy omawiamy ważne kwestie ekologiczne oraz to, jak we własnym domu możemy dbać o siebie i środowisko. Trudno jest zmienić nawyki, to żadna tajemnica, dlatego podsuwamy proste sposoby na to, jak być eko i ułatwić sobie życie – dodaje. Wystawa będzie czynna od 1 czerwca do 31 sierpnia w parku Zakrzówek, w budynku B2 przy ul. Wyłom.

Jak kamieniołom stał się kąpieliskiem? Kalendarium wydarzeń

Przed II wojną światową – początek eksploatacji kamieniołomu Zakrzówek.

1991 – wydobycie wapienia osiąga poziom wód gruntowych i zostaje zakończone, a kamieniołom wypełnia się wodą.

1999 – akwen w użyczenie otrzymuje Centrum Nurkowe Kraken, które prowadzi tam bazę nurkową.

2002 – pojawiają się wstępne plany zagospodarowania terenu. Część należy do Miasta, część do prywatnych właścicieli. Rodzi się spór, którego zarzewiem jest to, czy może powstać tam zabudowa mieszkaniowa.

2003 – uchwalone zostaje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Krakowa. W „Strategii rozwoju Krakowa” przeznaczono Zakrzówek pod utworzenie parku miejskiego.

2006 – portugalska firma Gerium kupuje za 30 mln zł ok. 30 ha terenu Zakrzówka i chce tam wybudować bloki mieszkalne. Ekolodzy i aktywiści nie godzą się na tę propozycję i zbierają podpisy pod petycją o ochronę terenów zielonych.

2012 – uchwalony zostaje plan miejscowy „Park Zakrzówek”. Oba akweny i tereny do nich prowadzące zostają przeznaczone do celów sportowych i rekreacyjnych.

2013 – odbywa się „Kwietniowe ognisko”, czyli nielegalna impreza, na której pojawia się ok. 20 tys. osób. Ma to być jedna z form protestu przeciwko zabudowie Zakrzówka.

2014 – zostaje uchwalony plan miejscowy „Rejon św. Jacka – Twardowskiego”, dzięki któremu na zabudowę przeznaczono tylko część terenów. Według radnych miało to być kompromis pomiędzy dążeniem inwestora a wolą mieszkańców i aktywistów. Ci ostatni nie zgadzają się jednak na żadną zabudowę i chcą, by Gmina wykupiła Zakrzówek.

2016 – radni zgadzają się na wykup terenów należących do portugalskiej firmy, a Gmina kupuje teren pod park Zakrzówek. W internetowym plebiscyście mieszkańcy wybierają spośród zwycięskich projektów zagospodarowania Zakrzówka, wyłonionych w międzynarodowym konkursie.

2017 – w wyniku konkursu powstaje dokument, na bazie którego ZZM ma stworzyć na Zakrzówku kąpieliska, przestrzenie wspinaczkowe, trasy rowerowe, miejsca piknikowe i wybieg dla psów.

2018 – Rada Miasta uchwała użytek ekologiczny na Zakrzówku, obejmujący obszar między ulicami Wyłom i św. Jacka. To powoduje, że z roszczeniami wobec Miasta występują prywatni właściciele działek.

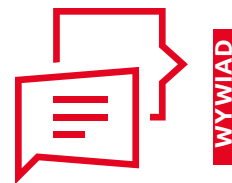
2019 – rozpoczyna się warta 50 mln zł inwestycja prowadzona przez ZZM pod nazwą „Park Zakrzówek”. Forma i sposób jej prowadzenia (ingerencja w przyrodę) wywołuje sprzeciw przyrodników i ekologów.

2020 – trwa spór, który teraz skupia się na siatkowaniu Zakrzówka oraz lokalizacji kąpieliska i plaży. ZZM tłumaczy, że lokalizacja plaży w małym kamieniołomie wynika m.in. z projektu zgłoszonego do budżetu obywatelskiego z 2015 r.

2023 – park i kąpielisko zostają otwarte dla mieszkańców.

Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa

Zakrzówek jest zrobiony porządnie

Jaka jest polityka związana z zielenią i co jeszcze można zbudować w Krakowie? Na te pytania odpowiada prezydent miasta Jacek Majchrowski. Rozmawia z nim Tadeusz Mordarski.

Dlaczego znowu „zniszczył” Pan przyrodę, bo na Zakrzówku nie została dzika, tylko powstały drewniane podesty, metalowe elementy i pewnie nawet trochę betonu by się tam znalazło?

Jacek Majchrowski: Według niektórych ja wszystko betonuję, niszczyć przyrodę i wycinam wszystkie możliwe drzewa. Ale odpowiadając serio, zawsze trzeba podjąć decyzję: czy zostawiamy wszystko na dziko – i wtedy się podnoszą głosy tych, którzy chcą, by było zrobione elegancko, czy robimy elegancko – i wtedy się podnoszą głosy tych, co chcą, żeby zostało na dziko. Teraz Zakrzówek jest zrobiony porządnie, tak jak powinno to wyglądać w królewskim mieście. Tworząc infrastrukturę, chcieliśmy też zapobiec wypadkom, które do tej pory zdarzały się tam regularnie, łącznie z tymi śmiertelnymi.

Po tylu latach batalii o Zakrzówek odetchnął Pan z ulgą?

JM: Jestem zadowolony z tego, co zostało zrobione. Natomiast to nie wyklucza pewnych kontrowersji, podnoszą te kwestie ci, którzy chcieli, by zostawić Zakrzówek na dziko. Tak naprawdę ograniczyliśmy się do zrobienia kąpieliska, niewielkiego placyku z szatniami, toaletami. Powstało piękne, urokliwe kąpielisko w bardzo specyficznym terenie. Proszę pamiętać, że najpierw Zakrzówek był w rękach prywatnych, później wykupiła to firma, która planowała budować bloki mieszkalne, ale nie chcieliśmy do tego dopuścić i po długich bataliach wykupiliśmy ten teren, który teraz powinien cieszyć mieszkańców. Chociaż zdaję sobie sprawę, że są osoby, które zawsze będą narzekać. Taką już mają przypadłość, że atakują to, co się udało. Gdy otwieraliśmy po remoncie park Bednarskiego, przyszła tam grupa ludzi chcących protestować, ale porzucili ten zamiar, gdy zobaczyli radość mieszkańców. W przypadku Zakrzówka niektóre środowiska na pewno też będą protestować. Natomiast ja uważam, że jest to bardzo dobry projekt.

Zakrzówek, park Bednarskiego, park Szymborskiej, Zielona Krupnicza – to tylko niektóre działania Miasta w ostatnich tygodniach związane z zielenią. Skąd tak nagła aktywność w tym obszarze?

JM: Ona nie jest nagła, bo odkąd powstał Zarząd Zieleni Miejskiej, to sukcesywnie pracujemy w tym zakresie. W tej chwili mamy w Krakowie ponad 60 parków. Niewiele osób o tym wie, bo zazwyczaj interesuje nas tylko to, co w najbliższej okolicy. Od lat, krok po kroku, inwestujemy w zieleni. Nie da się robić wszystkiego naraz, bo nie ma na to pieniędzy. Jednak czegokolwiek byśmy nie robili, to zawsze znajdą się zwolennicy i przeciwnicy.

Pan jest za czy przeciw sadzeniu drzew na Rynku Głównym?

JM: Jestem przeciw, bo Rynek to nie jest las, ma zupełnie inne funkcje i czemu innemu służy. Dopuszczam natomiast kilkanaście drzew na obrzeżach Rynku, ale trzeba bardzo dokładnie określić, gdzie one mają stanąć, bo tam jest rozwinięta infrastruktura podziemna. Za kilka lat takie drzewo swoimi korzeniami oplecie tę infrastrukturę i być może ją zniszczy. Na razie więc popieram tymczasowe rozwiązanie, czyli ustawienie drzew w donicach. Sukcesywnie będziemy dążyć do tego, aby jakieś drzewa posadzić, ale nie na płycie Rynku.

A jest jakiś teren zielony w Krakowie, który chce Pan zbudować?

JM: Są tereny, głównie na obrzeżach miasta, w miejscowościach przyłączonych do Krakowa w latach 70., gdzie mamy całe połacie zieleni. Na takich obszarach nie można powiedzieć: zostawmy zieleni, zrobmy park. Od razu zgłaszają się bowiem właściciele tych terenów, tak jak jest np. na os. Podwawelskim. Pani była właścicielką całości terenu, jej rodzinę wywłaszczono i zostawiono jej tylko mały kawałek ziemi. Teraz niektórzy chcą, aby jej ten kawałek odebrać i zrobić tam park. Gdyby to była ziemia tych, którzy protestują, to zapewne nie chcieliby, aby zabierać im ich własność. A że należy do kogoś innego, to można.

Jaka będzie polityka Miasta, jeśli chodzi o zieleni?

JM: Tam, gdzie można robić zieleni, to ją robimy. Nie wszędzie się jednak da. Poza tym w mieście brakuje ok. 100 tys. mieszkań i gdzieś je trzeba wybudować. Albo będziemy zabudowywać nowe tereny, albo będziemy dogęszczać to, co jest. W tym drugim kierunku nie chciałbym iść, dlatego musimy znaleźć nowe obszary do zabudowy.

Teraz Zakrzówek jest zrobiony porządnie, tak jak powinno to wyglądać w królewskim mieście. Tworząc infrastrukturę, chcieliśmy też zapobiec wypadkom, które do tej pory zdarzały się tam regularnie, łącznie z tymi śmiertelnymi.

Fot. Pixabay

Chrząszcze, chrabąszcze i maj

Dawid Masto*

Ach, ten maj! Miesza roślinom, ludziom i zwierzętom w głowach i w sercach. A ja w dzisiejszym tekście przychodzę do was z konkretnym dylematem. Zresztą, jak wynika z moich obserwacji, staje przed nim wiele osób chodzących po lesie. Chcąc rozjaśnić nieco sprawę, zadam jedno proste pytanie. Jakie jest wasze pierwsze wspomnienie związane z majem?

Bynajmniej nie chodzi mi o majówkowe podróże ani grillowanie. Bardziej interesuje mnie to, co wielu z was mogło przydarzyć się już dawno temu. Sięgnijcie do dziecięcych wspomnień i spokojnie się zastanówcie. Jeśli zajdzie taka potrzeba, nie bójcie się zamknąć oczu i wsiądźcie do umajonego wehikułu czasu.

Jakiego koloru jest maj?

W dzieciństwie mieliśmy wystarczająco dużo czasu, aby rozważać kwestie, które z dzisiejszej perspektywy mogą wydawać się bardzo błahe. Na przykład – maj pachnie bzem czy raczej konwaliami? Jakiego jest koloru? Żywo i radośnie zielony czy bardziej biały lub fioletowy? A może ktoś pomyślał o żółci? Czy pamiętacie jakieś konkretne majowe dźwięki? Może były to głosy ptaków, sikorki lub kruka, klekot bociana, koncert świerszczy? Ile osób, tyle pewnie będzie różnych wspomnień! Piąty w rocznej kolejności miesiąc przynosi kłopotliwą do ogarnięcia różnorodność kolorów, zapachów i dźwięków. W człowieku od razu pojawia się czysta radość z niebieskiego nieba.

Czy każdy chrabąszcz jest chrząszczem?

W całym kalendarzu to maj zachował najwięcej dziecięcego uroku, pełnego ciekawości świata i apetytu na przygodę. To właśnie w maju otwiera się naturalna możliwość powrotu do pierwotnego zachwyty nad przyrodą. Potraficie to jeszcze? Gdyby komuś przyszło do głowy sprawdzenie, czy została w nim odrobina dziecięcej ciekawości, polecam zrobienie bardzo prostego testu. Wystarczy

(a jakżeby inaczej) udzielić szczerą odpowiedź na pytanie: kto widział już chrabąszcza majowego? Owada będącego dla wielu osób synonimem chrząszcza. Tutaj należy się wam małe sprostowanie, tak z edukacyjnego obowiązku. Bo każdy chrabąszcz jest chrząszczem, ale nie każdy chrząszcz jest chrabąszczem. Wydaje się to zagmatwane? Niekoniecznie, ponieważ chrząszcze to, najprościej rzecz ujmując, owady tęgopokrywe, a do tej grupy należą np. i biedronka, i żuk, i chrabąszcz. Wymienione stworzenia to nie tylko tacy kumple z jednej paczki (bo są owadami), ale też krewniacy (bo zaliczają się do chrząszczy). Nieco dziwna to rodzinka. Uwierzyć mi na słowo, że tak to już w przyrodzie jest i nie tylko my, ludzie, mamy czasem dziwnych krewnych. Inne gatunki także, a wynika to z uroków ewolucji.

Odpowiedzi szukaj... w lesie!

Wracając jednak do sedna sprawy. Ten, kto widział lub słyszał chrabąszcza, zachował bez wątplenia, gdzieś w duszy, dziecięcy pierwiastek zachwyty nad przyrodą. A co z tymi, którzy nie widzieli i nie słyszeli? Jeśli należycie do tej drugiej grupy i musicie doświadczyć, aby uwierzyć –

nic straconego! W Lesie Wolskim pierwsze chrabąszcze majowe już lawirują swoim bucującym lotem pomiędzy drzewami. Pomiędzy ludźmi z kolei maj zawsze rozpala niekończący się spór o to, czy ten miesiąc pachnie bzem, czy konwaliami. Na to pytanie musicie jednak już sami poszukać odpowiedzi. Najlepiej odwiedzając Las Wolski, tylko szybko... bo za rogiem już czai się czerwiec.

* edukator przyrodniczy w Centrum Edukacji Ekologicznej „Symbioza”

Wielki remont już za nami

Tadeusz Mordarski

Na zakończenie tego remontu mieszkańcy czekali bardzo długo. W dniu, w którym do rąk naszych Czytelników trafi ten numer dwutygodnika, droga powinna być już gotowa. A to oznacza, że przebudowa ul. Królowej Jadwigi wreszcie dobiegła końca.

Na inwestycję na odcinku od ul. Jesionowej do ul. Robla składał się szereg prac, na zakończeniu których skorzystają wszyscy użytkownicy ruchu drogowego oraz okoliczni mieszkańcy.

Co i za ile zrobiono?

Teraz krakowianom rzucają się w oczy głównie nowy asfalt, chodniki po obu stronach ulicy, azyle ułatwiające przejście przez jezdnię i nowe oświetlenie. Był też jednak cały ogrom prac, których nie widać. Budowlancy wymienili choćby całość infrastruktury biegnącej pod ziemią oraz wybudowali m.in. kanalizację deszczową. Trzy, a miejscami nawet cztery metry pod asfaltem ukryte zostały dwie potężne rury o średnicy 150 cm każda. – To dlatego fragment ulicy musiał być całkowicie zamknięty dla ruchu – tłumaczy Krzysztof Wojdowski z Zarządu Dróg Miasta Krakowa. – Kanalizacja deszczowa pozwoli zapanować nad zalaniem ulicy i przyległych obszarów przy ulewnych deszczach. To wszystko przykryły trzy warstwy asfaltu: pierwsza 10-centymetrowa, kolejna 6-centymetrowa i na końcu położyliśmy warstwę ścieralną, po której jeżdżą samochody – dodaje.

– Im bliżej końca tej inwestycji, tym panowie się szybciej uwijali z pracami – mówi nam pani Celina, jedna z okolicznych mieszkanki. – Wreszcie będzie tu bezpiecznie, bo jest chodnik po obu stronach ulicy. Do tej pory bałam się o wnuki, bo było tu naprawdę trudno się poruszać przy sznurze aut jadących w obie strony – twierdzi nasza rozmówczyni. Przypomina, że ul. Królowej Jadwigi to jedna z dróg łączących lotnisko z centrum Krakowa.

Cała inwestycja kosztowała łącznie 20,5 mln zł. 17 mln zł pochodziło z budżetu państwa, bo prace zostały dofinansowane z rządowego programu wsparcia przygotowań do III Igrzysk Europejskich, które 21 czerwca rozpoczną się w Krakowie i Małopolsce.

Ważne wnioski

Dziś mieszkańcy, kierowcy i piesi są już zadowoleni z zakończonego remontu. Ale

podczas prac nie było tak kolorowo. Tym bardziej że z różnych powodów remont się przeciągał. – Zaskoczyło nas choćby to, co niestety zdarza się w Krakowie. Mianowicie, że w miejscach nieprzewidzianych znajdowaliśmy instalacje, które nie były uwzględnione w żadnych dokumentach. Przykładem niech będzie instalacja gazowa na skrzyżowaniu ulic 28 Lipca 1943 i Królowej Jadwigi. To powodowało, że przygotowywany przez długi czas projekt trzeba było na bieżąco korygować – tłumaczy zastępca prezydenta Krakowa Andrzej Kulig, który często spotykał się z mieszkańcami zirytowanymi brakiem widocznych postępów prac i wielkimi utrudnieniami. – Szczerze martwił mnie brak zaufania mieszkańców co do mojej słowności i zapewnień, że inwestycja sfinalizowana będzie z końcem maja. Niektórych udało się przekonać, ale byli i tacy, którzy powątpiewali, a wręcz byli wrogo nastawieni. Budujące

było natomiast to, że pewna część aktywnych mieszkańców przychodziła na spotkania ze mną nie po to, aby krytykować, ale by przynieść konkretne rozwiązania. Dostrzegali rzeczy, które od razu mogliśmy poprawić, i bariery, które od ręki można było usunąć – mówi wiceprezydent. Dodaje, że urzędnicy wyciągnęli wnioski z tej sytuacji, i zapewnia, że teraz postawią na komunikację z tymi, których remonty będą bezpośrednio dotyczyć. – Zapewniam, że przy kolejnych inwestycjach standardem będzie komunikacja z mieszkańcami zarówno na etapie przygotowywania prac, jak i w czasie ich realizacji. Już samo projektowanie będziemy rozpoczynać od szeroko zakrojonych konsultacji. Będziemy zapraszać na spotkania, roznosić ulotki, do oporu będziemy namawiać mieszkańców, aby z nami rozmawiali. Nie zadowolimy się sytuacją, gdy w konsultacjach weźmie udział kilka osób. Nie powiemy wtedy, że jest super, i nie zamknijemy konsultacji. Będziemy dążyć tak długo, aż zdecydowana większość ludzi dowie się o naszych planach inwestycyjnych, wyrazi swoją opinię, aż uzyskamy społeczny konsensus w sprawie prowadzenia danego przedsięwzięcia – podsumowuje Andrzej Kulig.

Na zakończenie remontu ul. Królowej Jadwigi czekaliśmy długo... / fot. Jan Graczyński

Wizualizacja basenu przy SP nr 144 / archiwum ZIS

Ofensywa inwestycyjna trwa

Michał Sobolewski

Kolejne placówki edukacyjne zyskają nowoczesną infrastrukturę sportową. W 2023 r. zakończą się prace budowlane przy krytej pływalni oraz dwóch halach. Zyskają nie tylko uczniowie, gdyż infrastruktura służyć będzie wszystkim mieszkańcom, także tym z niepełnosprawnościami.

Niemal 58 mln zł z budżetu Gminy Miejskiej Kraków zostało w ostatnich latach przeznaczone na trzy bardzo ważne dla lokalnych społeczności inwestycje sportowe. Coraz bliżej ukończenia są budowy: krytej pływalni przy Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 144 (os. Bohaterów Września 13, Dzielnica XV Mistrzejowice) oraz hal sportowych przy Szkole Podstawowej nr 26 (ul. Krasickiego 34, Dzielnica XIII Podgórze) i IX Liceum Ogólnokształcącym (ul. Czapińskiego 5, Dzielnica V Krowodrza). Rok temu, gdy wmurowywano kamienie węgielne, można było zobaczyć zaledwie załążki ścian. Dziś obiekty nabierają końcowych kształtów, a wychowankowie szkół mogą odliczać dni do pierwszych zajęć sportowych w komfortowych warunkach.

„Wpływamy na zdrowie”

Kryta pływalnia w Mistrzejowicach to już 12. obiekt tego typu powstający w ramach prowadzonego przez ZIS programu „Wpływamy na zdrowie”. Hala basenu sportowego wyposażona będzie w sześciotorową nieckę o wymiarach 25 × 16 m, głęboką na 180 cm, z dnem podnoszonym na szerokości trzech torów, oraz w wannę jacuzzi. Budynek pływalni został zaprojektowany jako piętrowy, niepodpiwniczony. Układ komunikacyjny obiektu uwzględnia dostęp z dwóch stron: poprzez hol główny dla użytkowników komercyjnych (od ul. Bitwy nad Bzurą) oraz poprzez łącznik dla uczniów szkoły. W budynku nie zabraknie miejsca na kawiarnię. Zaprojektowano także komfortowe i przestronne szatnie.

Hala sportowa przy Szkole Podstawowej nr 26 / fot. Grawit Nosiadek, ZIS

„Pędem do hali”

Przy Szkole Podstawowej nr 26 powstaje jednokondygnacyjny budynek z antresolą pełniącą funkcję widowni (trybuna na 101 miejsc siedzących i 45 stojących), mieszczący: dużą salę sportową (41,2 × 21,6 m) połączoną z małą salą (18,9 × 4,75 m), z możliwością ich rozdzielenia, a także podziału dużej sali kotarami, magazyn, węzły szatniowo-sanitarne, pokoje trenerów.

Hala sportowa będzie połączona przezięką z budynkiem szkoły. Obiekt zostanie wyposażony w sprzęt do gimnastyki sportowej, piłki nożnej halowej, koszykówki, siatkówki oraz innych dyscyplin wymaganych programem szkolnictwa.

Hala sportowa IX LO składać się będzie z dwóch części – dwukondygnacyjnej i częściowo podpiwniczonej sali sportowej z trybunami wewnętrznymi oraz dwukondygnacyjnego, częściowo podpiwniczonego zaplecza szatniowego z salą fitness o powierzchni 124 m kw. na pierwszym piętrze.

Główną część inwestycji stanowi hala o wymiarach pola gry 40 × 20 m, z boiskami do koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej i futsalu oraz trybuną dla 140 widzów. Zaplecze szatniowe na poziomie parteru składa się m.in. z pomieszczeń porządkowych, toalet, szatni, umywalni, natrysków, magazynu, pomieszczenia technicznego i jest komunikacyjnie powiązane z halą sportową.

Na poziomie pierwszego piętra w zapleczu szatniowym zaprojektowano salę fitness, szatnie z toaletami i natryskami, magazyn, szatnię z toaletą dla osób z niepełnosprawnościami. Na części dachu przewidziany jest pas zieleni.

Z myślą o wszystkich mieszkańcach

Choć inwestycje powstają przy szkołach, postępują wszystkim mieszkańcom. W godzinach lekcyjnych w halach sportowych będą się odbywać przede wszystkim lekcje WF-u, popołudniami, wzorem innych hal, obiekty będą dostępne dla wszystkich. Pływalnia ma łączyć funkcję edukacyjną z komercyjną. Co ważne, wszystkie trzy obiekty będą w pełni przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Drogi dojazdowe do szpitali w Prokocimiu w nowej odświeżeniu

Jan Machowski

Zakończyła się modernizacja ulic w Prokocimiu, w rejonie działających tam placówek medycznych. Z nowej infrastruktury mogą już korzystać kierowcy, piesi, rowerzyści i pasażerowie komunikacji autobusowej.

Prace przy realizacji rozłożonej na trzy etapy inwestycji trwały od wiosny 2021 r. Najpierw, na zlecenie ZIM, przebudowana została ul. Kostaneckiego. Wymieniono instalacje podziemne, przebudowane zostały chodniki, a po stronie zachodniej powstała ścieżka rowerowa. Jezdnię poszerzono, dzięki czemu mamy specjalny pas dla karetek i komunikacji autobusowej. Ulica Kostaneckiego zyskała nową nawierzchnię asfaltową, a wszystkie przejścia dla pieszych mają specjalne oświetlenie. W ramach zadania posadzono ponad 3 tys. krzewów róż oraz łącznie 30 drzew. Przebudowa ul. Kostaneckiego zakończyła się w styczniu 2022 r.

W drugim etapie zajęto się ul. Jakubowskiego. Tu zakres robót był dużo większy, obejmował nie tylko drogę dojazdową do szpitala uniwersyteckiego, ale też ul. Marii Orwid. Wykonawca zaczął od budowy i przebudowy infrastruktury podziemnej. Powstały trzy ronda, chodniki po obu stronach, miejsca postojowe. Położona została nowa nawierzchnia. Przebudowane zostało skrzyżowanie ulic Marii Orwid z Wielicką – powstał osobny pas do skrętu w kierunku centrum. Co ważne, w ramach zadania powiększono pętlę autobusową, a to pozwoli na przyjęcie większej liczby kursów.

W ramach poprawy układu komunikacyjnego w Prokocimiu w rejonie placówek medycznych zajęto się też przebudową pasa

fot. Paweł Kucharski / ZIM

do skrętu w prawo z Wielickiej w Kostaneckiego. Został on poszerzony do zgodnej z przepisami szerokości 3,25 m. Powstał podwójny przystanek autobusowy z zielonym dachem, przebudowany został chodnik, który ma obecnie od 2,5 do 3 m szerokości. Utworzono też ścieżkę rowerową o szerokości ok. 2,5 m. Na odcinku, gdzie nie są zlokalizowane perony autobusowe, zmieścił się jeszcze zieleniec o szerokości do 1,25 m. W ramach prac wymieniono sieci podziemne: energetyczną, wodociągową, gazową, kanalizację deszczową oraz kanał technologiczny. Na całej szerokości ul. Wielickiej, na wysokości prowadzonych robót, położono nową nakładkę asfaltową.

Inwestycje drogowe w Prokocimiu związane z poprawą jakości dojazdu do szpitala uniwersyteckiego w Prokocimiu dofinansowano ze środków centralnych w ramach przygotowań do III Igrzysk Europejskich w Krakowie.

Sandra i Krakusek

zapraszają na

Igrzyska Europejskie
Kraków-Małopolska 2023

21.06-02.07.2023

Bilety dostępne na european-games.org
5% zniżki – zeskanuj kod

KRAKÓW.PL

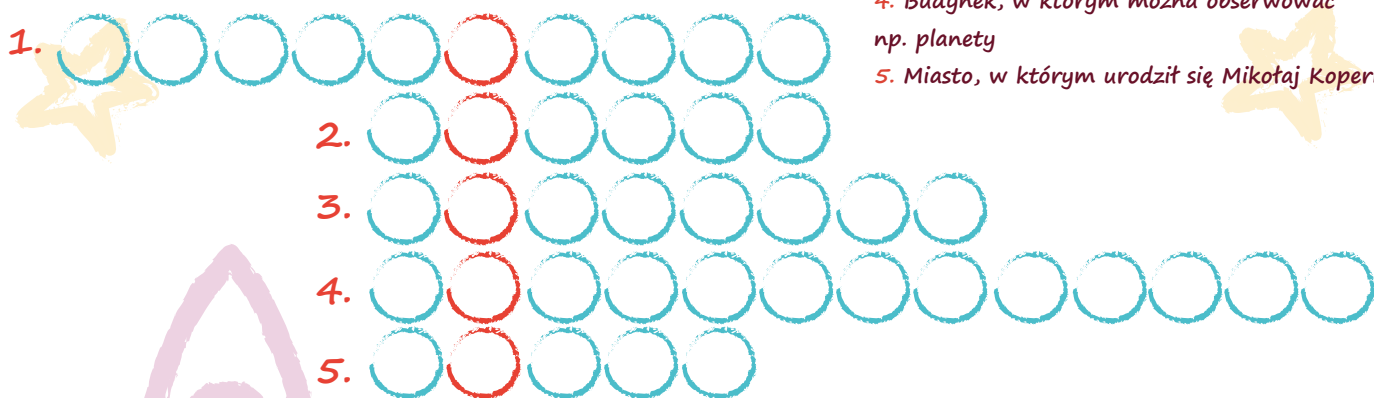
mini

CZEŚĆ! HI! BUENOS DIAS! BONJOUR! CIAO! AHOJ!

Ale będzie się działo 4 czerwca w Krakowie! Zapowiada się kosmiczny dzień! Już nie mogę się doczekać. Wiem, wiem... bardzo jestem podekscytowany, a wy nadal nie wiecie, skąd te moje emocje. Już mówię! Zbliża się Dzień Otwarty Magistratu pod hasłem „Ale kosmos!”, a jego tematem przewodnim będą fantastyczne odkrycia i dokonania Mikołaja Kopernika. Nie opowiem wam tutaj o wszystkich atrakcjach przygotowanych przez organizatorów, ale wiercie mi – wydarzeń będzie tak dużo jak gwiazd na niebie. Zapraszam na koncerty, pokaz alchemiczny oraz występ Teatru Ognia na scenie przed magistratem, na rozkodowywanie Kopernika, eksperymenty i warsztaty z Centrum Edukacji Lotniczej Kraków Airport na skwer przy ul. Franciszkańskiej, gdzie będą sporządzane wymyślne receptury według przepisów Mikołaja Kopernika. To jeszcze nie koniec! Na pl. Wszystkich Świętych zaplanowano zajęcia z animacji poklatkowej oraz twórcze działania inspirowane techniką kolografu. Nie zdradzę wam jednak tutaj, na czym polega ta technika graficzna, bo mam nadzieję, że przekonacie się o tym sami podczas święta magistratu. Pełny program imprezy dostępny jest na stronie: www.krakow.pl.

KRZYŻÓWKA

Rozwiążcie krzyżówkę.

1. Nauka zajmująca się badaniem ciał niebieskich
2. Planeta, na której żyjemy, to ...
3. Narzędzie służące do obserwacji odległych obiektów
4. Budynek, w którym można obserwować np. planety
5. Miasto, w którym urodził się Mikołaj Kopernik

ZACZYTANY KRAKÓW

Uwielbiam zagadki i podróże! A wy? „Dziennik: Zagadkowa podróż” oraz „Dziennik: Zagadkowa podróż przez czas” mają charakter przygodowo-edukacyjny. Poznajemy sympatyczne rodzeństwo oraz ich zwierzątko – wydrę. Najciekawszą postacią jest jednak skradziony robot – Zagadroid, przesyłający dzieciom zagadki dotyczące miejsca swojego pobytu. Bohaterowie wyruszają w podróż, aby go odzyskać. Rodzeństwo, podążając za złodziejem, zwiedza ciekawe miejsca i poznaje życie ludzi z minio-

nych epok. Największą gratkę stanowią zagadki, a tych jest w obu książkach prawie 80. Ich rozwiązanie daje prawdziwą satysfakcję.

Gołębiowski Michał, Grajkowski Wojciech, „Dziennik: Zagadkowa podróż”, Wydawnictwo Foxgames, 2020

Gołębiowski Michał, Grajkowski Wojciech, „Dziennik: Zagadkowa podróż przez czas”, Wydawnictwo Foxgames, 2021

Biblioteka
Kraków

PRACOWNIA PLASTYCZNA

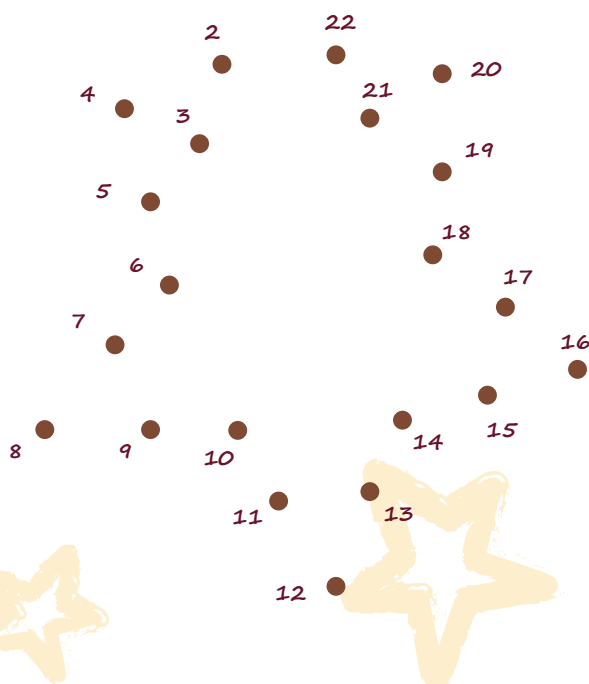
Zaprojektujcie pocztówkę z okazji 550. urodzin Mikołaja Kopernika.

KONSTELACJA

Połączcie kropki i zobaczcie, jaką konstelację można zobaczyć z planety smokorożców. Konstelacja to grupa gwiazd, która tworzy na niebie wyjątkowy obszar i ma nadaną nazwę.

1/23 ●

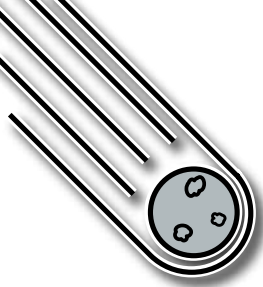

JUŻ WIEM!

Wiecie, kim jest polihistor lub polimat? To człowiek, który ma niezwykłą wiedzę z różnych dziedzin. Myślę, że smocza ciocia jest takim właśnie omnibusem, bo mam wrażenie, że wie wszystko! Polskim polihistorem był z pewnością Mikołaj Kopernik – prawnik, lekarz, duchowny, urzędnik zajmujący się astronomią, astrologią, matematyką, strategią, kartografią, filologią. Od samego wymieniania kręci się w głowie!

O tym niesamowitym uczonym jest głośno w 2023 r., bo to Rok Mikołaja Kopernika, 19 lutego minęła 550. rocznica urodzin Mikołaja. Chciałbym wam zwrócić uwagę na miejsca i rzeczy, które upamiętniają Kopernika – kraterzy na Marsie i Księżycu (nazwano je Kopernik), planetoida (Coppernicus), góra na wyspie Spitsbergen (Góra Kopernika), roślina (kopernicja) czy nazwy ulic, statków, instytucji i nagród. Jest tego tak wiele, że nie sposób wymienić wszystkiego. Najstynniejszy polski astronom studiował w Krakowie i często potem do niego wracał. Dziś możemy spacerować trasami związanymi z jego działalnością w naszym mieście. Gdybyście mieli ochotę spotkać się z Kopernikiem twarzą w twarz, to u wylotu ul. Gołębiej, na Plantach, znajduje się jego pomnik.

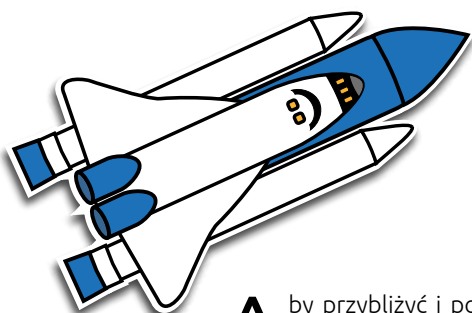
Opracowanie: Anna Machacz
Projekt graficzny i ilustracje: Elżbieta Dias Wituła

To będzie kosmiczny DOM!

Joanna Korta

Będziemy się uczyć obsługiwać heliograf, tworzyć mapę Układu Słonecznego i papierowe rakiety oraz spacerować po kwartale uniwersyteckim śladami naszego największego astronoma. Już 4 czerwca pod hasłem „Ale kosmos!” odbędzie się Dzień Otwarty Magistratu. Ta edycja poświęcona jest Mikołajowi Kopernikowi i jubileuszowi 550-lecia jego urodzin.

Aby przybliżyć i podać różnorodnej interpretacji wartości kopernikańskie – kreatywność, innowacyjne podejście, zdobywanie wiedzy i rozwój nauki, ale również empatię i troskę – propozycje programowe imprezy podzielono na trzy bloki tematyczne: „Kopernik – mędrzec”, czyli aktywności związane z popularyzowaniem nauki, „Kopernik – twórca”, czyli koncerty i kreatywne warsztaty, oraz „Kopernik – przyjaciel”, czyli aktywności związane z troską o zdrowie i dobrą formę, a także o planetę i najbliższe otoczenie. W wydarzeniach można uczestniczyć od godz. 11.00 przy pl. Wszystkich Świętych, na skwerze przy ul. Franciszkańskiej 4 oraz w auli bł. Jakuba przy klasztorze oo. Franciszkanów. – Dołożyliśmy wszelkich starań, by w programie Dnia Otwartego Magistratu każdy znalazł coś dla siebie. Tradycyjnie przygotowaliśmy mnóstwo propozycji dla dzieci, które w myśl zasady „nauka przez zabawę” będą m.in. wykonywać eksperymenty, wyznaczać godzinę za pomocą zegara słonecznego czy odwiedzą przenośne planetarium. Nie za-

braknie oczywiście możliwości zwiedzania pałacu Wielopolskich z przewodnikiem, a dzięki współpracy ze szpitalami nadarzy się okazja, by zrobić badania profilaktyczne czy skorzystać z konsultacji lekarskich. Razem z miejskimi spółkami i jednostkami, a także partnerami zewnętrznymi zapraszamy wszystkich mieszkańców do wspólnego świętowania! – mówi Monika Chylaszek, dyrektor Wydziału Komunikacji Społecznej odpowiadającego za organizację wydarzenia.

Naukowo

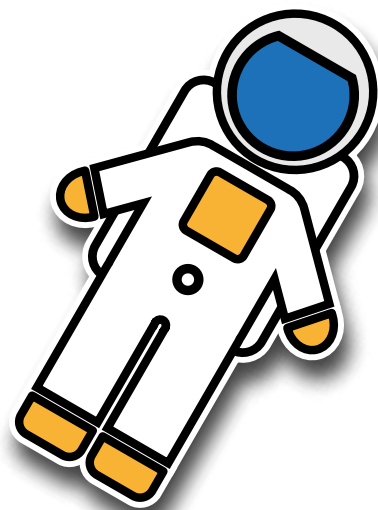
Z Krakowskim Holdingiem Komunalnym wytworzymy prąd siłą własnych mięśni i stworzymy ekopszczółki. Ogród Doświadczeń im. S. Lema zaprosi na obserwację słońca przez bezpieczny szukacz z folii Badera i wykrywanie obecności promieniowania słonecznego. Z kolei ze Szkołą Podstawową nr 78 w Krakowie w ramach warsztatów „Rozkoduj Kopernika” zbudujemy model minielektronni.

Twórczo

Warsztaty animacji poklatkowej przygotowano dla tych, którzy odwiedzą stoisko Muzeum Komiksu, a w strefie Kids in Kraków na najmłodszych uczestników święta będą czekać kosmicznie duże puzzle oraz odkrywanie dźwięków miasta i tajemnic sztuki filmowej. Poznamy też rozmaite techniki plastyczne: linoryt, kolograf czy quilling. Jeśli twórczość, to także muzyczna. Na scenie zaprezentują się: Big-Band „Podgórze”, Kolektyw Astronomiczny, soliści i zespoły kameralne ze Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Bronisława Rutkowskiego, zespół Akustyczna OpeRacja, a w finale – Janusz Radek.

Po przyjacielsku

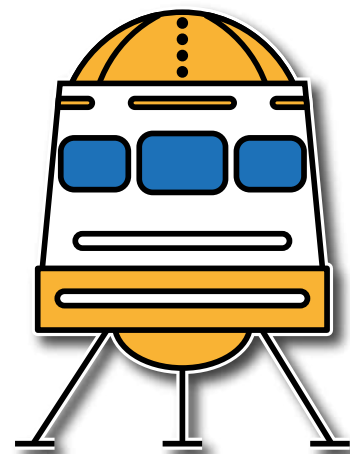
Na krakowian i krakowianki będą czekać urzędnicy z informacjami o miejskich programach: „Kraków dla Rodziny N”, „Opieka wychnieniowa” oraz „Opieka odciążeniowa”.

W ogrodzie społecznym przy magistracie dowiemy się, czym smakuje „Jadalny Kraków”. Będą też: gra edukacyjna z udziałem Kopernika, Słońca i Ziemi, konkursy wiedzy o klimacie oraz pokazy związane z działaniem instalacji odnawialnych źródeł energii.

A może na spacer?

Uniwersytet Jagielloński zorganizuje spacer po kwartale uniwersyteckim śladami astronoma, a Wydział ds. Turystyki UMK we współpracy z PTTK – po miejscach związanych z krakowskimi naukowczyniami. Ci, którzy wybiorą się na spacer ze Staromiejskim Centrum Kultury Młodzieży, odwiedzą najważniejsze miejsca średniowiecznego Krakowa i dowiedzą się, jak wyglądało życie ówczesnych mieszkańców miasta. O historii astronomii w Krakowie posłuchają z kolei uczestnicy spaceru z Anną Stalmach. Na wszystkie spacerowe obowiązuje zapisy w dniu wydarzenia.

Dokąd można lecieć z Krakowa? / zdjęcia: Jan Graczyński

Przedшкоłaki i seniorzy w jednym CEL-u

Joanna Korta

Dlaczego samolot lata? Jak wygląda ścieżka odlotowo-przylotowa pasażera? Co zrobić, żeby kupić bilet za niewielkie pieniądze? Od ponad pięciu lat m.in. na te pytania odpowiadają pracownicy Centrum Edukacji Lotniczej Kraków Airport, którego misją jest przybliżenie wiedzy lotniczej różnym grupom odbiorców – od dzieci przez studentów aż po seniorów.

Już tego lata prosto z Krakowa będzie można polecieć do prawie 150 miast na całym świecie! Choć dla części z nas ten sposób podróżowania to już niemal chleb powszedni, są i tacy, którzy pierwszy lot mają ciągle przed sobą. I nie chodzi tu tylko o dzieci. Między innymi z myślą o nich powstał CEL. Tu lotniskowe procedury można przećwiczyć „na sucho”, a strach przed lataniem pokonać dzięki wiedzy ekspertów. Do tej pory miejsce to odwiedziło już ponad 100 tys. osób!

Wałek do ciasta i krem z pijawki

CEL znajduje się w północnej części budynku administracyjno-technicznego lotniska w Balicach. To port lotniczy w pigułce. Mamy tu punkt informacji, strefę bagażową pasażerską, punkt check-in, punkty: nadawania bagażu, kontroli bezpieczeństwa i kontroli paszportowej, wejście na pokład, a oprócz tego płytę postojową i wieżę kontroli lotów. Zainstalowano też specjalną bramkę i standardowe urządzenie do prześwietlania bagażów. – Ogromne zainteresowanie wzbudza wystawa „Spakuj bagaż”, pokazująca wiele przedmiotów, których nie można wnieść na pokład samolotu w bagażu podręcznym. Praktycznie każda grupa zadaje tutaj pytanie o inną rzecz, chociaż prym wiodą malowane wałki do ciasta i tłuczki do mięsa – mówi Daniel Dziob z CEL. Jest też ekspozycja przybliżająca konwencję CITES (o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami

gatunków zagrożonych wyginięciem), a na niej m.in. muszla skrzydelnika olbrzymiego i krem z ekstraktem z pijawek.

Po załatwieniu formalności możemy wejść na pokład samolotu, wygodnie rozsiąść się w oryginalnych fotelach z airbusa A320, a obsługa nauczy nas pokładowego savoir vivre'u i poinstruuje, co zrobić ze sprzętem elektronicznym. – Odczytywanie miejsca z karty pokładowej i zapinanie pasów w fotelach samolotowych – to zawsze wzbudza wielkie emocje – dodaje pracownik CEL.

W kogo CEL-uja?

Oczywiście wśród gości tego miejsca dominują uczniowie szkół podstawowych, którzy m.in. poprzez zabawę poznają ewolucję lotnictwa i uczą się najważniejszych lotniczych sformułowań w języku angielskim. Z kolei przedszkolaki, oglądając teatrzyk lotniskowy z Jasiem i jego mamą w rolach głównych, mogą się przekonać, że latanie jest bezpieczne i przyjemne.

Oferta Centrum to także propozycja dla młodzieży zainteresowanej lotnictwem, która stoi przed wyborem ścieżki kariery – w tym miejscu można dowiedzieć się nie tylko, co zrobić, by zostać stewardesą czy pilotem, ale także jak wielu przedstawicieli innych zawodów jest potrzebnych, aby lotnisko sprawnie funkcjonowało. CEL to miejsce otwarte również na osoby z niepełnosprawnościami i szczególnymi potrzebami, które będą tu mogły się nieco oswoić

z lotniskową rzeczywistością i dowiedzą się, kogo mogą prosić o pomoc. Częstymi gośćmi są też seniorzy. Tak będzie także 23 czerwca – CEL odwiedzi Rada Krakowskich Seniorów. Jeden z jej członków, Jacek Balcewicz, to wielki pasjonat lotnictwa, pisze o nim od lat. – Chcę wyprowadzić Radę z Sali Portretowej i pokazać jej jedno z ciekawszych miejsc, które otwiera przed nią wielkie możliwości. Zależy mi na tym, żeby seniorzy doświadczyli i przekazywali dalej, że samo lotnisko, a potem także samolot są przyjazne dla osób starszych, często z różnymi niepełnosprawnościami, i wcale nie trzeba rezygnować z podróżowania np. z powodu wózka inwalidzkiego. To wszystko jest naprawdę świetnie zorganizowane i żał byłoby z tego nie skorzystać, zwłaszcza że teraz możemy latać w miarę tanio – zaznacza.

Maskotką CEL-u został pingwinek

fot. Jan Graczyński

Ryszard Kozik
z urodzenia i zamieszkania nowohucianin,
były dziennikarz „Gazety Wyborczej”,
pracownik Muzeum Krakowa

Widziane z Krzysztoforów

Wydaje się Pod Globusem

W tym roku 70-lecie świętuje jedna z najbardziej zasłużonych polskich oficyn – Wydawnictwo Literackie. Ma długą listę wspaniałych autorek i autorów, a także najefektowniejszą z polskich wydawców siedzibę: dom Pod Globusem na rogu ulic Długiej i Basztowej.

Nie przypadkiem piszę o nim akurat teraz, bo w wydawnictwie najważniejsze są przecież książki, a pierwsze tytuły nakładem WL ukazały się w czerwcu 1953 r. „Wybór poezji” Adama Asnyka, „Dwie noce” Walerego Łozińskiego, powieść „W Roztokach” Władysława Orkana, „Igrce w Barbakanie” Adama Polewki oraz poemat Tadeusza Śliwiaka „Astrolabium z jodłowego drzewa” o Koperniku, a do tego książki Ludwika Jerzego Kerna, Henryka Markiewicz i Sławomira Mrożka – to zaskakujące, że od pierwszego roku udało się wypracować profil wydawnictwa i konsekwentnie jest on realizowany (mimo prywatyzacji) do dziś.

Proza i poezja (polska i tłumaczona), historia, literatura faktu, eseistyka, krytyka literacka, literatura dla dzieci i młodzieży – to do dziś filary krakowskiej oficyny. Ja osobiście zawdzięczam Wydawnictwu Literackiemu pierwsze spotkania z książkami m.in. Ludwika Jerzego Kerna, Stanisława Pagaczewskiego, Czesława Miłosza, Wisławy Szymborskiej, Olgi Tokarczuk, Stanisława Lema czy Sławomira Mrożka. Naprawdę długo mógłbym wyliczać.

Dom Pod Globusem

Wspominałem o domu Pod Globusem, bo to miejsce robi wrażenie. Secesyjną kamienicę wzniesiono w latach 1904–1906. Ma wieżę zegarową nakrytą hełmem, który wieńczy ażurowy metalowy globus. A jeszcze ciekawiej wieża i zegar wyglądają od środka, choć nie jest to miejsce ogólnie dostępne, więc raczej tam nie zajrzycie.

Budynek wzniesiono jako siedzibę Izby Przemysłowo-Handlowej, dlatego portal wejściowy od strony ul. Długiej zdobią płaskorzeźbione alegorie handlu i przemysłu oraz sowa (jako symbol mądrości),

a na szczycie fasady umieszczono żaglowiec z godłem Izby. Hol i klatka schodowa są dekorowane stiukami, a na witrażach przedstawiono symbole przemysłu i handlu: lokomotywę parową, słup telegraficzny i fabrykę. W latach 1926–1928 dokonano restauracji elewacji i wewnątrz pod nadzorem Józefa Mehoffera. Z tego okresu pochodzi wystrój efektownej, choć bardzo nobliwej i nieco przytłaczającej (przynajmniej mnie) Sali Mehofferowskiej, w której odbywają się najważniejsze dla Wydawnictwa Literackiego wydarzenia.

Po II wojnie światowej na parterze domu mieścił się sklep papirniczy, a w 1950 r. budynek zajęły komitet powiatowy PZPR oraz hurtownia Centrali Spożywców. W 1973 r. kamienica stała się siedzibą Wydawnictwa Literackiego, a zaniedbany budynek dzięki temu odzyskał dawną świetność. W latach 1986–1990 przeprowadzono kompleksową konserwację domu. W miejscu sklepu działa obecnie Księgarnia pod Globusem (teraz trwa tam remont, a dostępna jest tylko część lokalu).

Polecam!

Od książek zacząłem, na nich więc zakończę. Właśnie skończyłem czytać „Noce zarazy”, najnowszą książkę noblisty Orhana Pamuka. W powieść o epidemii dżumy na fikcyjnej wyspie Minger na Morzu Śródziemnym wpisał autor historię upadku imperium

osmańskiego. Gorąco polecam! Czytać zacząłem „Pasażera” (w kolejce czeka „Stella Maris” – oba tytuły ukażą się w czerwcu) Cormaca McCarthy’ego, kolejnego z moich ulubionych autorów, których książki zawdzięczam Wydawnictwu Literackiemu. A w połowie czerwca do księgarni trafi „Wista. Biografia rzeki” prof. Andrzeja Chwalby. Podoba mi się taki sposób świętowania jubileuszu!

PS Gdy w czerwcu 2008 r. Sławomir i Susana Mrożkowie opuszczali Kraków, by osiąść w Nicei, nie mogli zabrać ze sobą papug. Spędziły one weekend w siedzibie wydawnictwa i jedna z nich zadziobała drugą. Państwa Mrożków, dzięki inicjatywie Adama Golca, żegnaliśmy wtedy na Balicach z bukietem róż.

22. Wielka Parada Smoków „Wielki odlot”

Pofruną, pojeżdżą, zatańczą, poświęcą, rozbawią, może nawet odrobinę postraszą – główni bohaterowie jedynego takiego święta w Polsce!

Jak nakazuje tradycja, smoki opanują Kraków na cały weekend. Smoczy Piknik Rodzinny rozłoży się na bulwarach przy Smocznej Jamie (3 czerwca, 10.00–20.00; 4 czerwca, 10.00–19.00). Na odwiedzających czekać będą smocze gry i zabawy oraz liczne konkursy i atrakcje w namiotach partnerów pikniku – w tym roku tematem przewodnim jest edukacja prozdrowotna.

W sobotę o godz. 22.00 w zakolu Wisły pod Wawelem rozpocznie się Wielkie Widowisko Plenerowe. – Największą atrakcją będą ogromne latające smoki, animowane na barkach przez aktorów Teatru Groteska. Podobnie jak w poprzednich latach, szczególnie nacisk zostanie położony na proekologiczną formułę widowiska, jeśli chodzi o dobór środków inscenizacyjnych – mówi dyrektor Teatru Groteska Adolf Weltschek.

Tradycyjna Wielka Parada Smoków wyruszy w niedzielę 4 czerwca o godz. 12.00.

Ponad 30 smoków przejdzie ul. Grodzką na Rynek Główny. Część z nich powalczy na scenie o tytuł Najpiękniejszego.

Wielka Parada Smoków to impreza organizowana od 2000 r. przez Teatr Groteska. Jej pomysłodawcą jest dyrektor tego teatru Adolf Weltschek. Wydarzenie na stałe wpisało się w kulturalny kalendarz Krakowa i przyciąga tysiące miłośników smoków z całej Polski, Europy i świata. (MR)

Czerwiec z „Krakowem w dobrym klimacie”

Z końcem maja znaleźliśmy się na półmetku miejskiej kampanii „Kraków w dobrym klimacie”. Za nami spotkania na warsztatach upcyclingowych, wydarzeniach plenerowych poświęconych ekologii i miejskiemu ogrodnictwu, wspólne sprzątnięcie Krakowa i zbiórka elektroodpadów. A co nas jeszcze czeka? Już od 1 czerwca aż do końca wakacji zapraszamy do odwiedzenia Ekoeksperymentarium w Pawilonie na Zakrzówku – więcej o wystawie przeczytacie na str. 9. Później czeka nas piknik z okazji Dnia Ochrony Środowiska (6 i 7 czerwca

w parku Jordana), w programie którego znalazły się m.in. warsztaty upcyclingowe z Fundacją Crush On Trash.

25 czerwca powitamy lato z drugim Rodzinnym Rajdem w Dobrym Klimacie. Ta wyjątkowa rodzinna rywalizacja polega na sprzątnięciu wyznaczonego terenu i odpowiadaniu na pytania w ekologicznej grze terenowej. Wydarzenie, które zakończy się wspólną integracją przy ognisku, współorganizuje Fundacja EcoTravel. Bądźcie z nami! Razem zadbajmy o „Kraków w dobrym klimacie”. (MK)

 Kraków

JACEK MAJCHROWSKI
PREZYDENT MIASTA KRAKOWA
ZAPRASZA

TEATR
GROTESKA

22.
WIELKA
PARADA,
SMOKÓW
WIELKI ODLÓT
3-4 CZERWCA 2023

Fot. archiwum Ośrodka Kultury im. C.K. Norwida

Strawa pod Kopcem – przywitanie lata 2023

Urszula Tłomak

Noc Kupały przypadająca na letnie przesilenie ma długą i bogatą tradycję. Nie bez przyczyny chrześcijaństwo zaadaptowało ją i celebryje jako noc świętojańską z dość podobnym repertuarem obyczajów: paleniem ognisk, skokami przez płomienie, oczyszczającymi kąpielami i puszczaniem wianków.

Najważniejsze elementy tradycyjnych obchodów Nocy Kupały związane są z wodą i ogniem. W wielu kulturach, w tym także u Słowian, żywiołom tym przypisywano oczyszczającą, wzmacniającą i ochronną moc. W Noc Kupały skakano przez rytualne ogniska, aby zmasać winy i zapewnić sobie pomyślność, spalano zioła czy tańczono wokół płomieni. Wszelkie te aktywności miały zapewnić bezpieczeństwo, zdrowie, płodność, pomyślność i ochronę przed złymi siłami.

Popularność ubiegłorocznego wydarzenia Strawa pod Kopcem Wandy pokazała, że warto je kontynuować. Czerpiąc z obyczajowości i rytuałów pradawnych mieszkańców Krakowa, organizatorzy przygotowali program wydarzenia plenerowego Strawa pod Kopcem Wandy – Przywitanie Lata 2023 (18 czerwca,

godz. 18.00–22.00, wstęp bezpłatny). Nie bez znaczenia jest tu również miejsce pleneru, czyli kopiec Wandy – najbardziej tajemniczy zabytek archeologiczny Nowej Huty. Podczas imprezy spróbujemy m.in. odpowiedzieć na pytania, co pradziejowe kopce mogły oznaczać i jakie pełniły funkcje. Wśród innych atrakcji można wymienić: stanowiska rekonstrukcyjne Grupy Dziejawa – Żywego Muzeum Słowiańszczyzny, grę rodzinną „W poszukiwaniu boskich żywiołów”, interaktywną baśń „Kwiat paproci”, warsztaty tworzenia talizmanów dla dzieci, opowieści o ziołach „Magiczne ziele”, koncert muzyki tradycyjnej kapeli Skrzaciki oraz obserwację letniego nieba.

Organizatorzy wydarzenia to Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida oraz Fundacja EcoTravel.

Do Krakowa nadciąga kosmiczne lato!

Małgorzata Tabaszewska

W czerwcu miejska kampania „Kraków. Wszechświat możliwości” skupi się na popularyzacji wątków związanych z nauką i techniką. Przekonamy się m.in., jak ważną rolę w życiu i rozwoju miast, społeczeństw, a także każdego z nas, odgrywają odkrycia – te małe i te duże. Wystawy, piknik, spacer, eksperymentowanie i kosmos tak blisko jak sufit – tu i ówdzie spotkamy Mikołaja Kopernika, którego 550-lecie urodzin obchodzimy w tym roku!

Wielki uczyony ruszył Ziemię, a teraz my pomożemy mu poruszyć miasto! Wiele niespodzianek czeka nas już w pierwszym tygodniu czerwca – w kosmiczną podróż zaprasza Obserwatorium Astronomiczne Uniwersytetu Jagiellońskiego (3 czerwca), kopernikańską odstonę będzie miał Dzień

Otwarty Magistratu organizowany pod hasłem „Ale kosmos!”, z wykorzystaniem m.in. przenośnego planetarium (4 czerwca).

Gwiazdne atrakcje zaplanował w swoim letnim programie Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida – 18 czerwca w ramach wydarzeń z cyklu „AstroHuta” będziemy uczyć się obserwować niebo, a także sprawdzać, czy lokalizacja kopca Wandy ma coś wspólnego z układem planet. Już teraz w Muzeum Inżynierii i Techniki można obejrzeć wystawę „Miasto. Technoczułość” – fascynującą opowieść o rozwoju myśli inżynierskiej i jej wpływie na przemiany miasta i życie mieszkańców, osnutą wokół unikatowych eksponatów, replik, modeli i materiałów audiowizualnych.

W astronomiczne lato Kraków wkroczy przy dźwiękach muzyki oraz w rytmie gwarynych spotkań i rodzinnych atrakcji, które wypełnią program festiwalu Wianki (24 czerwca) – w dzielnicy Wesoła, na polance przy ul. Kopernika odbędzie się piknik przyrodniczo-naukowy dla małych odkrywców i odkrywczyń.

A wszystkim zafascynowanym życiem i pracami wielkiego astronoma, którzy wciąż będą czuć niedosyt, polecamy się dwie kopernikańskie wystawy – przygotowane przez Bibliotekę Jagiellońską oraz Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej UJ.

Lato w TAURON Arenie Kraków

Katarzyna Fiedorowicz-Razmus

Sportowe soboty i rodzinne niedziele, koncerty plenerowe, pokazy filmów, warsztaty i animacje dla dzieci. Zapraszamy do spędzania nadchodzących wakacji z rodziną i przyjaciółmi w Arenie Garden i TAURON Arenie Kraków.

Arena Lato Festival – Wakacje z Kulturą – to wydarzenie, którym 17 czerwca zainaugurujemy wakacje. Na plenerowej scenie wystąpią: Borys Kunkiewicz, Runforrest, LOR, Kiwi i Sarapata. 18 czerwca zapraszamy na Festiwal Kolorów, a 29 lipca na Wakacyjny Piknik Filmowy. Fani polskiej muzyki 25 i 26 sierpnia zgromadzą się na Rockowizna Festiwal Kraków, podczas którego wystąpią: T.Love, Ørganek, Blenders, Kult, Nocny Kochanek i Happysad. Wakacje zakończymy 27 sierpnia wydarzeniem: OdLOTowa Arena.

Lato wśród kwiatów

Przed TAURON Arenę Kraków wróciły palmy, kwiatowe i roślinne dekoracje, wiklinowe budki, meble z europalet i leżaki. Codziennie na chętnych czeka strefa food trucków z jedzeniem, napojami

i słodkościami oraz Arena Coffee w Małej Hali. Jak na „Kraków w formie” przystało, wakacyjne soboty rezerwujemy na sportowe zajęcia dla dzieci i młodzieży pod hasłem „Non-Stop Zdrowi”. Zaczynamy 2 lipca. W programie będą ćwiczenia równowagi, gibkościowe i rozciągające na matach, a także wzmacniające i wytrzymałościowe.

W wakacyjne niedziele planujemy spotkania z kulturą, literaturą i tańcem oraz warsztaty i animacje dla dzieci. W dniach 1–4 czerwca zapraszamy na atrakcje z okazji Dnia Dziecka (warsztaty balonowe, zumba dla najmłodszych). 8 czerwca w Arenie Garden wystąpi Kraków Street Band. Dodatkową atrakcją dla dzieci jest wesole miasteczko, a dla dorosłych czwartkowe spotkania Krakowskich Klasyków Nocą.

A wewnątrz areny...

Przez całe wakacje odbywać się będą wydarzenia wewnątrz obiektu. W czerwcu w Arenie zagospodzą: André Rieu, Deep Purple, Iron Maiden i Kiss. Sportowych emocji dostarczą uczestnicy finału GOMAR Koszykarskiej Ligi Szkolnej, High League 7 oraz Igrzysk Europejskich. Lipiec to Ryucon – Festiwal Kultury Dalekowschodniej, a także koncerty Zucchero i Stinga. W sierpniu zapraszamy na XX Memoriał Huberta Jerzego Wagnera oraz koncerty Depeche Mode i TV Girl.

Pełen program imprez w TAURON Arenie Kraków jest dostępny na stronie: www.tauronarenakrakow.pl.

Kraków

TEATR VARIÉTÉ

9.06 / piątek / 19:00
10.06 / sobota / 18:00
11.06 / niedziela / 17:30

KRAKOWSKI TEATR VARIETE - INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

Tomasz Lato
kontrabas

Tomasz Kukurba
altówka

Jerzy Bawoł
akordeon

KROKE
10 czerwca
(sobota) 2023 r.
godz. 18.00

90 zł/80 zł*

*dla posiadaczy karty Podgórze w Kulturze
lub karty Seniora CKP

Centrum Kultury Podgórze - Fort Borek
borek.ckpodgorza.pl
530 510 168
borek@ckpodgorza.pl

CENTRUM KULTURY PODGÓRZA
INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

Forum Miast Empatycznych

Nina Lenartowicz-Sokołowska

– **Miasto wrażliwe, reagujące na krzywdę, dom wszystkich i dla wszystkich otwarte: taki Kraków pragniemy budować** – w ten sposób o naszym mieście aspirującym do statusu Miasta Praw Człowieka mówi prezydent Jacek Majchrowski. Okazją do rozmów o tych dążeniach było Forum Miast Empatycznych (15–16 maja).

W konferencji wzięli udział przedstawiciele i przedstawicielki Sopotu, Gdańska i Warszawy oraz zagranicznych miast współpracujących z Krakowem. W debacie „Wyzwania na polu praw człowieka i rola europejskich miast” paneliści z Bordeaux, Lipska oraz Leuven zastanawiali się nad koncepcją „prawa do miasta” ogłoszoną jeszcze w latach 60. XX w. przez filozofa Henriego Lefebvre’a i zmianami, jakie w jej rozumieniu i wdrażaniu zaszły przez dekady. Uczestnicy rozmawiali również o sposobach formułowania i kształtowania polityk miejskich w zakresie równości.

Dobre praktyki i doświadczenia swoich miast w zakresie praw człowieka prezentowały przedstawicielki Wiednia, Norymbergi i Kijowa. Wiedeń to lider w zakresie działań na rzecz praw człowieka, polityki miejskie w tym obszarze wdraża już od początku lat 90. XX w. Miasto stworzyło własną „Deklarację praw człowieka”, zapewnia kompleksowe szkolenia w zakresie praktyk równościowych, a ostatnio przenosi pewne aspekty tej działalności do stolecznych dzielnic, z których część uzyskała tytuł „Dzielnicy praw człowieka”.

Przedstawicielka Norymbergi podkreślała szczególną rolę miasta w upamiętnianiu ofiar nazizmu i rozliczaniu najciemniejszych kart w historii miasta i Niemiec. Bieżąca działalność w zakresie praw człowieka ma wymiar edukacyjny i popularyzatorski. Już w 1995 r. Norymberga została fundatorem Międzynarodowej Nagrody Praw Człowieka, która wyróżnia aktywistów walczących m.in. o prawa mniejszości kulturowych i wyznaniowych.

O empatii względem osób z niepełnosprawnościami w trudnych warunkach wojny mówiła reprezentantka Kijowa. Wspominała o konieczności dostosowania schronów czy projekcie wyposażenia osób niesłyszących i niedosłyszących w smartwatche informujące o alarmach bombowych. Wystąpienie było również okazją do podziękowania za pomoc udzieloną ukraińskim obywatelom z niepełnosprawnościami po agresji Rosji na Ukrainę.

Fot. Piotr Wojnarowski

Choć obecne na Forum zagraniczne miasta są większe i nierzadko bardziej od Krakowa doświadczone w dziedzinie praw człowieka, to właśnie – jak podkreślała pomysłodawczyni Forum, pełnomocniczka prezydenta Krakowa ds. polityki równościowej Nina Gabryś – na styku takich różnic, doprawionych otwartością, rodzi się kreatywna energia napędzająca zmiany na lepsze.

Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

12 maja

- Otwarcie Centrum Aktywności Seniorów „Ruch to Zdrowie” przy Stowarzyszeniu Pomocy Bezrobotnym i Osobom Pokrzywdzonym przez Los, os. Mistrzejowice Nowe

15 maja

- Otwarcie konferencji Międzynarodowe Forum Miast Empatycznych, pałac Krzysztofor, Rynek Główny
- Centralne obchody Święta Straży Granicznej – uroczysty apel z okazji 32. rocznicy powołania Straży Granicznej połączone z promocją oficerską, Zamek Królewski na Wawelu

16 maja

- Ceremonia otwarcia krakowskiej siedziby firmy project44, oferującej wiodącą na świecie zaawansowaną platformę widoczności dla spedytorów i dostawców usług logistycznych, al. Pokoju

17 maja

- Przekazanie samochodów elektrycznych miejskim jednostkom i spółkom, Ekospalarnia, ul. Giedroycia

18 maja

- Uroczystość wmurowania kamienia węgielnego pod budynek badawczy „A” Kampusu Medycznego Kraków-Prokocim, ul. Badurskiego

19 maja

- Juwenalia Krakowskie – przekazanie kluczy do bram miasta, pl. Szczepański
- Konferencja prasowa „Eksponaty Muzeum Czynu Niepodległościowego już pod opieką Muzeum Narodowego w Krakowie”, Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie, ul. Orzeszkowej

20 maja

- Złoty jubileusz święceń kapłańskich arcybiskupa metropolity krakowskiego Marka Jędraszewskiego, katedra na Wawelu

- Jubileusz XXX-lecia Klubu Krakowskiego, Teatr KTO, ul. Zamoyckiego

23 maja

- Otwarcie wystawy „Wilno, Vilnius, Vilne 1918–1948. Jedno miasto – wiele opowieści”, Gmach Główny Muzeum Narodowego w Krakowie, al. 3 Maja
- Wręczenie Nagrody im. Kazimierza Bujwidowej Renacie Kopyto, która kieruje Domem Norymberskim w Krakowie

zdjęcia: Bogusław Świerzowski, Piotr Wojnarowski

CZYTELNIK ROKU 2023

Zdobądź tytuł Czytelnika Roku!

www.biblioteka.krakow.pl

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Na Kozłówce” i miasto Kraków

zaprasza na

XIX RODZINNA IMPREZĘ PLENEROWĄ

11 czerwca 2023 r.
w godz. 14:30-20:30
parking przy basenie
COM-COM ZONE,
przy ul. Facimiech 32

Najważniejsze punkty programu:

14:30-19:00 – występy
małych artystów,
zespołów muzycznych:
SIEMACHA SPOT,
KINGA RATAJ TRIO,
KAPELA GÓRALSKA JONTKI
oraz pokaz tańca flamenco
(AIRE ANDALUZ)

16:30 – powitanie
zaproszonych gości
przez Władze Spółdzielni
Mieszkaniowej
„Na Kozłówce”

19:00 – koncert gwiazdy
wieczoru – zespołu

S.O.S. ABBA COVER SHOW

Seniorze, tu uzyskasz pomoc!

Beata Schechtel-Mączka

W każdym wydaniu naszego dwutygodnika znajdujemy miejsce na informacje dla najstarszej grupy krakowian – seniorów. Pisaliśmy już o centrach aktywności seniorów, o edukacji do późnej starości, o nowej kadencji Rady Krakowskich Seniorów i rozmaitych przedsięwzięciach skierowanych do tej grupy społecznej.

fot. Bogusław Świerżowski

Dziś chcielibyśmy przypomnieć o powstałym w 2021 r. Miejskim Centrum Informacji dla Seniorów, które mieści się w siedzibie Rady Krakowskich Seniorów, przy al. Daszyńskiego 19. Od dwóch lat seniorzy zwracają się do Centrum z różnymi problemami trapiącymi osoby starsze, najczęściej borykające się z samotnością i wykluczeniem. W dobie pędzącej cyfryzacji czują one bezradność i totalną marginalizację, nie wiedząc, gdzie szukać pomocy. Właśnie m.in. dla nich powstało Centrum Informacji dla Seniorów – dlatego zależy nam, by dowiedzieli się, że jest miejsce, w którym uzyskają pomoc. Centrum czynne jest od poniedziałku do piątku w godz. 9.00–14.00 (patrz: ramka) i pomaga w sprawach związanych m.in. z wnioskami o ustalenie niepełnosprawności, o dofinansowania, świadczenia opiekuńcze, dodatki rządowe. Tutaj senior otrzyma potrzebne dane teleadresowe instytucji, stowarzyszeń czy punktów informacyjnych, uzyska informacje o ulgach i upraw-

nieniach, z których mogą skorzystać seniorzy, programach realizowanych przez Miasto w obszarze polityki senioralnej czy problematyki osób z niepełnosprawnością.

Sposób na samotność

Dużym problemem seniorów jest samotność, brak rodziny czy znajomych. A przecież czasem wystarcza rozmowa, zrobienie zakupów albo po prostu wspólne wyjście na spacer. Choć Miasto realizuje już program „Asystent dla seniorów 85+ i osób z niepełnosprawnościami 70+”, bardzo ważne jest stworzenie siatki wolontariuszy, którzy zechcą wesprzeć osoby starsze w pokonywaniu samotności.

Zgłoszenia będzie przyjmować biuro Rady Krakowskich Seniorów pod numerem tel. 12 445-96-66, od poniedziałku do piątku w godz. 9.00–14.00.

Członkowie Rady Krakowskich Seniorów zapraszają również na wtorkowe dyżury, które tradycyjnie odbywają się w godz. 11.00–13.00 w siedzibie Rady przy al. Daszyńskiego 19.

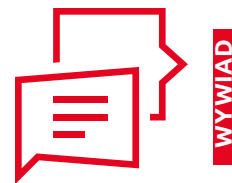
Miejskie Centrum Informacji dla Seniorów

tel. 12 445-96-67, e-mail: informacjasenior@um.krakow.pl

Mariusz Kękuś

wiceprzewodniczący Klubu Radnych Prawo i Sprawiedliwość; pracuje w komisjach Rady Miasta Krakowa: Głównej, Budżetowej, Rodziny, Polityki Społecznej i Mieszkalnictwa oraz Infrastruktury

Kto nie pojeździ po Krakowie

Przed konsekwencjami wprowadzenia w całym Krakowie strefy czystego transportu przestrzega w rozmowie z Ryszardem Kozikiem radny Mariusz Kękuś.

Zaproponował pan, żebyśmy porozmawiali o strefie czystego transportu. Dlaczego to takie ważne?

Mariusz Kękuś: Bo uważam, że uchwała w tej sprawie została przygotowana bardzo chaotycznie, a mieszkańcy nie są świadomi jej konsekwencji. W mojej ocenie zabrakło w uzasadnieniu do uchwały analiz dotyczących jej wpływu na gospodarkę miasta i życie jego mieszkańców.

Uchwałę Rada Miasta Krakowa podjęła w listopadzie ubiegłego roku...

MK: ...ale jej pierwszy etap wejdzie w życie 1 lipca 2024 r. Uchwałę przyjęto głównie głosami radnych klubu Platformy-Koalicji Obywatelskiej, Przyjaznego Krakowa i Klubu Kraków dla Mieszkańców. Klub Prawa i Sprawiedliwości głosował przeciwko. Niestety, uchwała wprowadziła strefę czystego transportu na obszarze całego miasta. Pierwotnie założenia były takie, żeby wprowadzić ograniczenia w ścisłym centrum, w obszarze drugiej obwodnicy Krakowa. Zarząd Transportu Publicznego przygotował jednak zupełnie inną uchwałę, którą przegłosowano.

Co zmieni się 1 lipca 2024 r.?

MK: W pierwszym etapie do Krakowa nie będą mogli wjechać i poruszać się po nim samochody zarejestrowane przed 1 marca 2023 r., których silniki benzynowe nie spełniają normy Euro 1, a w przypadku silników diesla – Euro 2. W przypadku aut napędzanych silnikami benzynowymi będą to m.in. samochody osobowe wyprodukowane przed 1992 r., natomiast jeżeli chodzi o diesle – przed 1996 r.

Ile jest takich pojazdów w Krakowie?

MK: W samym Krakowie ok. 15 tys. Dla ich właścicieli będzie to jednak zapewne spory problem – będą musieli je sprzedać, wymienić. Nie wiadomo, czy będzie ich na to stać.

Drugi etap uchwały wejdzie w życie w lipcu 2026...

MK: ...i dotknie już zdecydowanie większej grupy mieszkańców, bo pojazdów należących do krakowian, które nie będą wówczas spełniały norm, jeździ dziś po mieście ok. 130 tys. – to jedna czwarta wszystkich! Pojazdy na benzynę będą musiały spełniać minimum normę Euro 3 i nie będą mogły być sprzed 2000 r., a diesle – Euro 5 i nie będą mogły być starsze niż te wyprodukowane w 2010 r. Nawet jeśli założymy, że koszt wymiany samochodu na

nowocześniejszy to ok. 10 tys. zł, oznacza to, że mieszkańcy będą musieli wydać na wymianę samochodów ok. 1,5 mld zł! Te koszty mogą być wyższe, bo ceny używanych samochodów także idą w górę (najpierw w związku z pandemią, a teraz – wojną). Rośnie też średni wiek samochodów w Polsce – obecnie to prawie 16 lat, co może ograniczać dostępność spełniających normy pojazdów.

W uchwale znalazły się też zapisy, z których wynika, że samochody kupione po 1 marca 2023 r. już w pierwszym etapie (tj. od 1 lipca 2024 r.) będą musiały spełniać normy z etapu drugiego. Polityka informacyjna w tym zakresie jest w mojej ocenie niewystarczająca i może być wiele osób, które kupią samochód, a kilka miesięcy później okaże się, że on nie nadaje się do użytku w naszym mieście.

Niektórzy mieszkańcy zakładają, że te przepisy nie działają wstecz, czyli że jeśli już mają samochód, to będą nim mogli dalej jeździć...

MK: Komunikacja, tym razem społeczna, to kolejny problem. Spotykając się z mieszkańcami Krakowa, podpytuję, czy wiedzą, kiedy uchwała wchodzi w życie i jakie niesie konsekwencje. Odpowiedzi nie nastrajają optymistycznie, polityka informacyjna Miasta pozostawia w tym zakresie wiele do życzenia.

Uważam, że ta uchwała jest jedną z najważniejszych przegłosowanych przez Radę Miasta Krakowa, odkąd jestem radnym. Dotyczy wielu mieszkańców i ma daleko idące skutki finansowe, gospodarcze i społeczne. Cel, tzn. poprawa jakości powietrza, jest bardzo ważny, ale środki, które zostały użyte, są nadmiarowe, nieproporcjonalne i niepotrzebne. Także w porównaniu do państw Europy Zachodniej. W innych miastach europejskich strefy tego typu nie obejmują całych miast, a ich centra. Często mają też charakter czasowy, czyli działają w określonych godzinach. Na przykład w Berlinie strefy ekologiczne obejmują centrum miasta, wewnątrz systemu kolei miejskiej. Oznacza to, że można wjechać do miasta i przesiąść się swobodnie na komunikację miejską. W Krakowie będzie inaczej – mamy tylko nieliczne parkingi park & ride, ale znajdują się one już na terenie miasta. Nie wierzę, że w ciągu dwóch, trzech lat uda się to zmienić.

A przecież uchwała dotyczy nie tylko pojazdów mieszkańców, ale też tych, które do miasta wjeżdżają, np. dowożąc do pracy w Krakowie pracowników przedszkoli, szkół czy szpitali albo realizując dostawy do sklepów czy na targowiska. Jej wejście w życie może doprowadzić do dużego chaosu komunikacyjnego i kryzysu gospodarki miejskiej.

Ulica Zwierzyniecka – w tym miejscu znajdowała się kamienica z numerem 18 / fot. Jan Graczyński

Napad na ulicy Zwierzynieckiej

Michał Koziol

„Wczoraj wieczorem dokonano w Krakowie niezwykle śmiałego napadu rabunkowego, który swą zuchwałością przypomina żywo bandyckie napady w Królestwie. Wieść o nim obiegła błyskawicznie całe miasto, podawana z ust do ust, stanowiąc sensację dnia”.

Taką wiadomość czytali krakowianie w porannym, sobotnim wydaniu „Czasu” 6 marca 1909 r. Informacja była wiarygodna, bo już dwie godziny po wydarzeniu mieszkanie rodziny Gajowerów odwiedził przedstawiciel redakcji tego poczytnego dziennika. Reporter dokładnie opisał wygląd i zachowanie ofiar napadu. Pan Izaak Gajower ze schyloną siwą głową szeptał cichą modlitwą z otwartej książki, a na redaktora „ledwie spojrzął”. Pani Małka Gajowerowa siedziała na kanapie i ustawicznie płakała oraz narzekała. Na jej twarzy i szyi widać było liczne zadrapania. Jeszcze bardziej poszkodowana była wychowanica Gajowerów, panna Rachela Brausdorffówna. Miała obandażowaną głowę oraz liczne sińce na szyi i twarzy. Rozmawiała z reporterem, ale mówiła „na pół z płaczem”. Najlepiej zniosła napad czwarta ofiara, czyli służąca, licząca niewiele ponad dwadzieścia lat Szyfra Dannówna. Opowiadała „chętnie i szczegółowo, jak wyrwała się z rąk bandyty, jak krzykiem zaalarmowała mieszkańców, przez co ocalała swych chlebodawców”.

Przebieg wydarzeń

Izaak Gajower był w Krakowie znaną postacią; cieszył się opinią człowieka zamożnego. Prowadził kantor na Rynku Głównym.

Był również właścicielem kamienicy nr 18 przy ul. Zwierzynieckiej. Nie mieszkał jednak we frontowej części posesji, lecz w oficynie na pierwszym piętrze. Napadu, co natychmiast zauważyła krakowska prasa, dokonano „w warszawskim stylu” (musimy pamiętać, że po 1905 r. w Królestwie Polskim niezwykle rozwielił się bandytyzm). Oczywiście takiej sprawy absolutnie nie można było lekceważyć. Na ul. Zwierzyniecką udał się więc sam dyrektor policji dr Michał Flattau, a także: radca policyjny Władysław Swolkień, nadkomisarz dr Józef Broszkiewicz, komisarz Rudolf Krupiński oraz inspektor Bronisław Karcz, zastrzeżenie cieszący się opinią wyjątkowo sprawnego detektywa.

Natychmiast przystąpiono do czynności śledczych. Przede wszystkim starano się odtworzyć przebieg wydarzeń. Okazało się, że bandyci dostali się do mieszkania przez niezamknięte kuchenne drzwi. W kuchni przebywały wtedy Brausdorffówna i Dannówna. Był to piątkowy wieczór, więc panna Rachela modliła się, a zmęczona służąca drzemała na kanapie zastoniętej kuchennym stołem. Nagle o godzinie wpół do siódmej spokój szabasowy zakłócił wysoki mężczyzna z twarzą częściowo zastoniętą czerwoną chustką. Gdy Brausdorffówna zapytała, kim jest i czego chce, nieznajomy odrzekł: „Tu jest moja żona!”, i skierował się w stronę jadalni, gdzie przebywali

małżonkowie Gajowerowie. Zaniepokojona panna Rachelą ruszyła za nim. W tym momencie przez kuchenne drzwi wpadło do mieszkania jeszcze trzech bandytów. Ten w czerwonej chustce szarpał się z Gajowerem. Drugi zaczął dusić panią Gajowerową, trzeci „pochwywszy Brausdorffównę wpół rzucił ją na ziemię a następnie silnie dusił, aż jej krew buchnęła ustami i straciła przytomność”. Czwarty z bandytów buszował w tym czasie po pokoju, poszukiwał pieniędzy i kosztowności. Bandyci musieli wiedzieć, że właściciel kantoru „zwykle na dzień sobotni zabiera wszystkie pieniądze do domu i tu je przechowuje aż do niedzieli rana”. W tym momencie wbiegła do stołowego pokoju obudzona służąca, której bandyci w pierwszej chwili nie zauważyli. Jak zeznawała później Dannówna, rabuś szukający pieniędzy podskoczył do niej i zawołał: „Gdzie pieniądze?”. Prerażona dziewczyna odpowiedziała: „Nie wiem!”.

Zagubiony kalosz

„Szelma nie wie!”, wykrzyknął bandyta i przycisnął ją do szafy. Sytuacja była patowa. Trzech bandytów nadal dusiło swoje ofiary. Któryś z rabusiów, zapewne przywódca z czerwoną chustką, którą Gajower zdołał zerwać, krzyknął: „Puść sługę, szukaj pieniędzy!”. Rozkaz został wykonany. Bandyta puścił dziewczynę i wytrychem otworzył szafę, gdzie szybko znalazł pudełko, w którym podobno była gotówka w kwocie 16 tys. koron. Moment ten wykorzystała służąca. Wybiegła z mieszkania, krzycząc: „Mordują Gajowera!”. Jej krzyk usłyszeli sąsiedzi. Jako pierwszy nadbiegł majster szewski Antoni Flakowicz. Bezskutecznie próbował zatrzymać bandytę goniącego służącą. Rabuś strzelił do odważnego szewca, ale niecelnie. W tej sytuacji pozostała trójka rabusiów przestała dusić swoje

ofiary i też rzuciła się do ucieczki. Przebiegając przez podwórko i bramę wejściową, oddali przynajmniej jeszcze jeden strzał. Na szczęście nikt z lokatorów kamienicy nie został ranny.

Jak donosił niedzielny „Czas”: „Dyrekcja policyj w Krakowie prowadziła wczoraj dalej poszukiwania za sprawcami napadu na rodzinę Gajowerów przy ulicy Zwierzynieckiej. Zbierano troskliwie wszelkie poszlaki, mogące naprowadzić na ślad bandytów”. Na miejscu napadu znaleziono czerwoną chustkę, którą broniący się właściciel kantoru zdart z twarzy bandyty, oraz jeden kalosz, zgubiony przez któregoś z uczestników nieudanego rabunku. Wkrótce okazało się, że jest para kaloszy. Na policję zgłosił się praktykant z drukarni Anczyca i złożył kalosz, który

znalazł „przy zbiegu ulic Poselskiej i Straszewskiego”. Zapewne jeden ze sprawców uciekał ul. Zwierzyniecką, następnie skręcił w ul. Straszewskiego i „tu w ustronnem (!) miejscu zrzucił kalosz z nogi”. Znaleźisko nie posunęło jednak śledztwa do przodu. Takie kalosze można było kupić w wielu krakowskich sklepach. Jedyny wniosek, jaki można wyciągnąć z tego faktu, to stwierdzenie, że „kalosze są mniejszego formatu i mogły być używane przez człowieka z lepszej sfery”.

Dyrekcja policyj przestuchała lokatorów kamienicy nr 18 przy ul. Zwierzynieckiej, ale opisy sprawców napadu podane przez mieszkańców przedstawiały się dość bałamutnie. Jak podawał „Czas”, według Izaaka Gajowera główny sprawca i zapewne przywódca czwórki bandytów „miał to być mężczyzna wyglądu ordynarnego, z nalaną twarzą, o pozorach wyrobnika; ręce miał grube i namulone pracą”. Rysopisy rozesłano do właścicieli lokali gastronomicznych, nie wyłączając oczywiście podtych szynków, oraz noclegowni. Pozostało więc tylko czekać na jakiś sygnał. C.d.n.

Kalendarium krakowskie

31 maja 1910

„Głos Narodu” donosi: „Na wniosek prof. Ponikły uchwalita sekcja sanitarna zwrócić uwagę Magistratowi na polewanie ulic przez prywatne osoby i utrzymywanie czystości miasta. Uchwalono zaprowadzić na ulicach kosze na papier, podobne do tych, które istnieją na plantach”.

2 czerwca 1886

„Podczas ćwiczeń artylerji na Błoniach tutejszy oddział konny najechał w pędzie na krowę leżącą na murawie”.

3 czerwca 1910

W „Głosie Narodu” ogłoszenie: „Gurgula mączka odżywcza dla dzieci nie ustępuje jakością wyrobom pozakrajowym”.

4 czerwca 1887

Aresztowano Antoniego G., notorycznego złodzieja. W momencie zatrzymania miał on przy sobie trzy parasole, zapewne pochodzące z kradzieży.

6 czerwca 1443

Kraków nawiedza trzęsienie ziemi, w wyniku którego rozpada się sklepienie kościoła św. Katarzyny.

7 czerwca 1888

„Obecnie okazała się potrzeba zbudowania mostu łączącego Błonia z parkiem. Most ma być cały drewniany i o przyczółkach drewnianych”.

9 czerwca 1210

Papież Innocenty III przypomina polskiemu episkopatowi, że obowiązują postanowienia Bolesława Krzywoustego w sprawie sukcesji tronu krakowskiego.

11 czerwca 1885

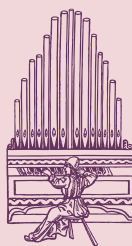
Ujawniono oburzającą wiadomość: „Obchód »Konika Zwierzynieckiego« odbędzie się [...] jeżeli dbali o zachowanie tradycji Krakowianie, złożą na rzecz przedsiębiorcy tej uroczystości [...] odpowiednią kwotę”.

N O C
T A Ń
C A _

Partnerzy

Partnerzy medialni

XXXI
**Międzynarodowy
Festiwal 2023
Letnie Koncerty
Organowe**

4 VI – 26 VI 2023

Na wszystkie koncerty wstęp wolny

4 czerwca 2023 (niedziela), godz. 18.30
Bazylika św. Michała Archanioła i św. Stanisława Biskupa
OO. Paulinów „Na Skałce”, ul. Skałeczna 15
Kadri Ploompuu (Tallinn / Estonia)

7 czerwca 2023 (środa), godz. 19.00
Kościół Świętego Krzyża, ul. Świętego Krzyża 23
Michael Vetter (Budziszyn / Niemcy)

10 czerwca 2023 (sobota), godz. 19.00
Bazylika Najświętszego Serca Pana Jezusa OO. Jezuitów, ul. Kopernika 26
Dariusz Bąkowski-Kois (Kraków)

16 czerwca 2023 (piątek), godz. 19.00
Kościół Świętego Krzyża, ul. Świętego Krzyża 23
Andreas Meisner (Kolonja / Niemcy)

21 czerwca 2023 (środa), godz. 20.00
Bazylika św. Michała Archanioła i św. Stanisława Biskupa
OO. Paulinów „Na Skałce”, ul. Skałeczna 15
Ignace Michiels (Brugia / Belgia)

23 czerwca 2023 (piątek), godz. 19.00
Bazylika Najświętszego Serca Pana Jezusa OO. Jezuitów, ul. Kopernika 26
Jakub Kapała (Kraków)

26 czerwca 2023 (poniedziałek), godz. 19.00
Kościół Świętego Krzyża, ul. Świętego Krzyża 23
Josef Still (Trewir / Niemcy)

KRAKOWSKIE FORUM KULTURY - INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

 Kraków

ZIMNE

PREMIERA
10 CZERWCA 2023

SPEKTAKLE
9-18 CZERWCA 2023

OGNIWIE

SCENARIUSZ I REŻYSERIA:
MACIEJ SAJUR

Teatr
Bagatela

TEATR „BAGATELA” IM. TADEUSZA BOYA-ŻELEŃSKIEGO • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

DNI KRAKOWA

1-30 CZERWCA

28.05-4.06
2023

**KRAKOWSKI
FESTIWAL FILMOWY**
www.krakowfilmfestival.pl

2-4.06
2023

**WODECKI TWIST
FESTIWAL**
Teatr im. Juliusza Słowackiego,
Forum Przechylenie, Rynek Główny
www.wodeckitwistfestiwal.pl

3.06
2023

NOC TAŃCA
www.krakowskienoce.pl

3.06
2023

**INTRONIZACJA
KRÓLA KURKOWEGO**
Rynek Główny

3-4.06
2023

**22. WIELKA PARADA
SMOKÓW**
Bulwar Czerwieński, Rynek Główny
www.groteska.pl

4.06
2023

**DZIEŃ OTWARTY
MAGISTRATU**
pl. Wszystkich Świętych 3-4 oraz
skwer przy ul. Franciszkańskiej 4
www.krakow.pl

15.06
2023

**POCHÓD
LAJKONIKA**
Rynek Główny, Pałac Biskupi,
kościół Norbertanek
www.muzeumkrakowa.pl

17.06
2023

NOC TEATRÓW
www.krakowskienoce.pl

24.06
2023

**WIANKI
W KRAKOWIE**
ul. Powiśle 11
www.wianki.krakow.pl

24.06
2023

**PIKNIK
NAUKOWO-PRZYRODNICZY
NA WESOŁEJ**
www.kbf.krakow.pl

21.06-2.07
2023

**IGRZYSKA EUROPEJSKIE
KRAKÓW-MAŁOPOLSKA 2023**
www.european-games.org

28.06-2.07
2023

**32. FESTIWAL
KULTURY ŻYDOWSKIEJ**
www.32.jewishfestival.pl

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do zmiany terminów wydarzeń.